

nico, accipe, quod anno 1137, stylo scilicet Northmannorum, « Anacletus, qui sub nomine pontificatus advixit, septimo die stante mensis Januarii mortuus est: qui sedit annis vii, et mensibus xi et diebus xxii. » Quæ verba dum allegat Baronius, pro nobis probat electionem Anacleti non esse factam 14 Februarii (ut ait ipse) sed 17, totoque biduo celatam fuisse Innocentii mortem, donec scilicet in eligendum successorem convenissent suffragia præsentium in palatio cardinalium, et tanquam vivo adhuc pontifice, sed in horas moribundo, cuncta agentium, ad rem occultandam eis qui foris erant. Mortem Anacleti Chronologus Saxo his verbis consignavit, anno prænotato: « Petrus Leonis, qui contra Innocentium papam apostolicam sedem usurpavit, obiit, successoris autem post eum electi nullam facit mentionem, credo, quia fama ejus Alpes non transierit. »

NOTITIA DIPLOMATICA

(Philippus JAFFÉ, *Regesta pontif. Rom.*, p. 599. Berolini, 1851, 4°.)

Sententia Anacleti hæc est: DOMINUS FORTITUDO PLEBIS SUÆ (42, 49).

Bullis ejus subscripserunt:

ep. Portuensis Petrus (4), Joannes (49).

presb. card. tit. S.	Apollinaris.	Crescentius (49, 51).	
»	»	apostolorum.	Gregorius (4).
»	»	S. Balbinæ.	Gregorius (4).
»	»	S. Calixti	Jonathas (4).
»	»	Equitii	Mathæus (49).
»	»	S. Eudoxiæ	Mathæus (39).
»	»	S. Eusebii.	Amatus (45, 46, 49).
»	»	S. Marcelli.	Petrus (4, 49).
»	»	SS. Marcellini et Petri.	Crescentius (45, 45, 46).
»	»	S. Pastoris.	Joannes (4, 45, 46).
»	»	S. Praxedis	Desiderius (4).
»	»	SS. Quatuor coronatorum.	Benedictus (51).
»	»	S. Sabinæ	Comes (4).
»	»	»	Amatus (51).
»	»	S. martyris Susannæ	Petrus (4, 45).
»	»	S. Vitalis	Lictfredus (4).
»	»	»	Mathæus (42, 45).
diac. card. S.	Adriani.	Romanus (45, 49, 51).	
»	S. Angeli	Hermannus (4, 51).	
»	SS. Cosmæ et Damiani infra templum Romuli.	Mathæus (48).	
»	SS. martyrum Cosmæ et Damiani.	Pandulfus (48, 51).	
»	S. Eustachii	Gregorius (45, 46).	
»	S. Laurentii.	Rainaldus (45, 46).	
»	S. Luciæ in septa solis.	Silvius (4, 43, 45, 46, 48, 51).	
»	S. Mariæ in Aquiro.	Gregorius (4).	
card. S.	Agathæ Oderisii (48, 50).		
Petrus Pisanus card.	(42).		
Date bullæ sunt p. m.			
Saxonis S. R. E. presb. card. et cancellarii	(4, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 48).		
Mathæi S. R. E. presb. card. et cancellarii	(49, 51).		

ANACLETI ANTIPAPÆ EPISTOLÆ ET PRIVILEGIA

I.

Ad archiepiscopos, episcopos, abbates, præpositos et reliquos tam clericos quam laicos per Alamanniam et Saxoniam constitutos.

(Anno 1130, Febr. 24.)

[ÉCCARD, *Corpus hist.*, II, p. 351, ex cod. Udalric., n. 359.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei, vene-

B

rabilibus fratribus archiepiscopis, episcopis, abbatibus, præpositis et reliquis tam clericis quam laicis per Alamanniam et Saxoniam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Ex auctoritate beati Pauli apostoli didicimus, et in nobis ipsis nuper experti sumus, quoniam vere inscrutabilia sunt judicia Dei et investigabiles viæ

ejus, Obeunte si quidem decessore meo papa Honorio, fratres nostri cardinales pastoris solatio destituti, mira et stupenda cleri et populi concordia ad summum nos apicem pontificatus elegerunt. Quanta tunc honorificentia, quanto populi concursu, quantaque cunctorum lætitia ad beati Petri apostolorum principis basilicam deducti atque in sacratissima ejus cathedra fuerimus positi, cogitare, quis poterit narrare? Vestram igitur universitatem litteris præsentibus jussitantes monemus in Domino et obsecramus, ut in ea quæ semper mansistis, dilectione, ac fidei constantia persistatis ac pro consueta et debita Romanæ Ecclesiæ reverentia, quæ ad nostrum et ejusdem Ecclesiæ honorem pertinent, operari per Dei gratiam curetis, scientes proculdubio quoniam nos vestris bonæ voluntatis effectibus ingratos minime invenietis. Si quid autem sinitri rumoris acceperitis, non multum miremini; solius enim Dei est unire vota, et omnium voluntates; falsum tamen, quidquid præter id quod diximus delatum fuerit, habeatis; cum noveritis electionem nostram hoc ordine celebratam. Ignem sui amoris in cordibus vestris conservet Dominus omnipotens et æternæ beatitudinis vos faciat coheredes.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, vi Kalendas Martii.

II.

Ad Lotharium Romanorum regem et Richizam reginam.

(Anno 1130, Febr. 24.)

[ECCARD, *Corp. hist.*, II, 351, ex cod. Udalic., n. 340.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei, dilectissimo in Christo filio LOTHARIO glorioso Romanorum regi, neque non speciali beati Petri filii RICHINZÆ reginæ, salutem et apostolicam benedictionem.

Potquam, disponente Deo, ad totius Ecclesiæ regnum promoti sumus, sicut ex litteris, quas ad regni vestri episcopos misimus, cognoscetis, excellentiam vestram duximus litteris specialibus visitandam. Nos siquidem juxta decessoris nostri papæ H[ONORII] exemplum et vos et honorem vestrum singulari volumus affectu diligere, vestrosque amicos seu inimicos nostros pariter deputare. Rogamus ut, pro beati Petri reverentia et dilectione nostra, matrem vestram Romanam Ecclesiam diligere, atque secundum datam vobis a Domino potestatem honorare in omnibus procuretis. Cæterum quoniam serenitas vestra domino papæ Honorio pro fratre nostro dilectissimo Coloniensi archiepiscopo supplicavit, nos fratrum nostrorum consilio preces vestras benigno intuitu audientes, interdictum decessoris nostri ob dilectionis vestræ gratiam relaxamus, et prædicto fratri nostro officii sui plenitudinem restituimus. De Halvere Stadiensi episcopo breviter respondemus, quoniam videlicet ad partes illas de fratribus nostris aliquem mittere disposui-

A mus, qui legati nostri archiepiscopi Moguntini consilio una vobiscum ea quæ ad vestrum et regni honorem pertinent, præstante Domino, adimplebit. Per eundem quoque fratrem quem miserimus fratri nostro A. Bremensi archiepiscopo, plenam justitiam fieri pro vestra et totius regni gratia disposuimus, et sua illi Ecclesiæ privilegia confirmare.

Datum Romæ apud S. Petrum, vi Kalendas Martii.

III.

Simoni abbati Rastedensis mitræ, chirothecarum et sandaliorum usum concedit, rogante A[dalberone] archiepiscopo Hamburgensi.

(Anno 1130, Febr. 24.)

[LAPPENBERG, *Hamburg. Urkund.*, I, 132.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio S., abbati Rastedensis monasterii, salutem et apostolicam benedictionem.

Commissi nobis officii ratio postulat ut fratribus nostris et filiis justa et honesta poscentibus benignum præbeamus assensum. Tuis igitur, charissime filii, Simon abbas, precibus inclinati et præcipue charissimi fratris nostri A. Bremensis Ecclesiæ archiepiscopi, rogatu et amore devicti, ex liberalitate sedis apostolicæ concedimus tam tibi quam Ecclesiæ tuæ mitram, chirothecas atque sandalia, ut videlicet in conciliis atque in præcipuis monasterii tui et Bremensis Ecclesiæ festis inter missarum solemnias tibi, ex auctoritate nostra, liceat insignia ipsa gestare.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, vi Kalendas Martii.

IV.

Privilegium pro monasterio S. Pauli de Urbe.

(Anno 1130, Mart. 27.)

[MARGARINI, *Bullar. Casin.*, II, 139, ex archiv. sac. monasterii S. Pauli de Urbe, capsula T, n. 3.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei, reverendo in Christo filio ANASTASIO abbati Sancti Pauli apostoli, et fratribus regulariter ibidem Domino servientibus, et servituris, in perpetuum.

Ex apostolicæ sedis administratione compellimur et officii nostri debito incitamus, ut venerandum beati Pauli apostoli monasterium, sacratissimo ejus corpore gloriosum, specialius honoremus, eique, et quibus per ipsius Apostoli meritum possumus, nostra impertiri suffragia satagamus; præsertim cum, non sibi nostra conferre, sed quæ sua sunt, videamur potius confirmare. Tuis igitur, dilecte in Christo filii, Anastasi abbas, et fratrum tuorum petitionibus annuentes, commisso tibi ejusdem Apostoli monasterio concedimus, et confirmamus omnes oblationes, quæcumque a fidelibus Christianis, super ipsius altare majus, in quo gloriosum corpus apostolicum requiescit, seu in confessione, atque in reliquiis Ecclesiæ ipsius altaribus oblata fuerint; quemadmodum prædecessor noster Alexander papa, et alii ante eum Romani pontifices, jam dicto mo-

monasterio concesserunt. Item concedimus, et confirmamus tibi, tuisque successoribus possessiones has, in Albano ad idem monasterium pertinentes, videlicet cellam Sancti Nicolai, cellam Sanctæ Mariæ in palatio, quæ dicitur minor, ecclesiam Sancti Stephani, ecclesiam Sanctæ Trinitatis, ecclesiam Sancti Leonardi, casale Auseranum in integrum cum omnibus ad jam dictas ecclesias pertinentibus. In lacu præterea ejusdem civitatis majori, piscariam unam; in minori vero lacu, qui Lurni dicitur, quartam partem; et quæcunque alia in eadem civitate habere dignoscitur. Itemque casas, terras, vineas, hortos, culta et inculta, et quicquid in Antra habere cognoscimus. Pari modo gualdum, quod dicitur Lapigium, cum ecclesia Sancti Proculi, sive quibus aliis nuncupatur vocabulis, culta et inculta eidem gualdo pertinentia. Civitatem vero Ardeatinam, cum omnibus ad eam generaliter pertinentibus, eidem venerabili monasterio concedimus et confirmamus. Castrum Patricam, Decimum, Trifusam, Fundum qui vocatur draconis, massam Florianam, sive quibus aliis nuncupatur vocabulis, cum terris, silvis, campis, pratis, pascuis, et cum omnibus ad eum generaliter pertinentibus. Simili modo concedimus, et confirmamus eidem venerabili monasterio S. Pauli apostoli ecclesiam Sancti Anastasii de Fundo, Aquas Salvas, cum ecclesia Sancti Nicolai, et aliis ecclesiis, quæ sunt in massa, quæ dicitur Nemus; necnon et eandem massam, cum terris, vineis, hortis, canapinis, aquæmolis, piscariis, et cum omnibus ad eam generaliter pertinentibus; simulque castella ad eandem Sancti Anastasii ecclesiam pertinentia. Et concedimus et confirmamus præterea fundum Paterni situm foris portam Sancti Laurentii, cum terris, pantanis, hortis, aquæmolis, cultis et incultis, et omnibus sibi pertinentibus; curtem Sanctæ Cæciliæ de Mega, sita foris portam Sancti Laurentii, his finibus terminatam, ab uno latere flumen Tyberis, ab alio rivus Megæ, et juxta eundem rivum ascendit, usque ad terras Sanctæ Lucie de Renatis, indeque usque ad publicam viam, et subinde descendit usque in puteum publicum, et exinde ascendit per formellas, usque ad flumen Tyberis. Duo etiam castella juxta posita, id est Longetia et castellum de Palea, cum omnibus eorum pertinentiis. Insuper et castrum Osæ, massam Sancti Juliani, et curtem ejus, cum pantanis, silvis, terris cultis et incultis, sicut antiquitus limitata fuerunt, cum medietate loci Borrani, his finibus terminata; a primo latere flumen Tyberis, a secundo rivus Osæ, usque ad pontem Sanctæ Dignæ et Meritæ; a tertio latere, ab eodem ponte, et per eandem aliam, usque ad pilum fractum, et per eandem silicem in rivum Spineti, quartum vero latus terminatur eodem rivo Spineti, usque in Silicium rivum, et per eundem rivum usque ad flumen; castellum præterea Passarani, cum Rocca, et cum omnibus suis pertinentiis; castrum Corcuruli, castrum Sancti Victorini, cum

A omnibus suis pertinentiis; ecclesiam Sancti Petri de Massa positam in territorio Prænestino; castellum insuper Formelli cum omnibus pertinentiis suis; cellam Sancti Stephani cum castello suo, in territorio Sutрино, cum vineis, terris, silvis, hortis, molendinis, cum casalibus, et coloniis ad eam pertinentibus; castrum Sanctæ Severæ, cum ecclesiis, terris, vineis, silvis, hortis, canapinis, cum portu et piscariis in mare, et cum omnibus ad eam generaliter pertinentibus; cum castello præterea Campaniani, casas, terras, vineas, et fundum unum in territorio Nepesino, et unam massam in Juliano; pariterque civitellam de colonis, et medietatem civitatis Stertilianæ; Flagianum, Leprinianum, Morlupum, castrum Vaccaritiæ et castrum Regianum, cum omnibus pertinentiis eorum; casale quod vocatur Quintum, quod et Lubra nuncupatur, cum omnibus suis pertinentiis. Pariterque in campo Rotundo villam unam; et Massa quæ vocatur Ulmetium; nec non monasterium Sancti Leonis situm sub clivo Scauri, in septem viis, cum omnibus pertinentiis suis; et ecclesiam Sancti Sergii et Bacchi positam in Suburra, cum omnibus suis pertinentiis; et ecclesiam Sancti Nicolai juxta formas cum bonis suis.

Ab omni præterea jugo et ditone cujuscunque personæ prælibatum monasterium liberum et solutum, nisi nostra, et apostolicæ sedis istius auctoritate privilegii volumus permanere, ut videlicet nulli personæ, nulli ecclesie, excepto nostræ tantum apostolicæ sedi, quolibet modo in aliquibus subjacere cernatur. Et ideo omnem cujuslibet ecclesie sacerdotem in prænominato monasterio, et in cunctis ecclesiis sibi pertinentibus, qualibet auctoritate, ditionem habere, præter nostræ sedis apostolicæ omnimodo prohibemus. Interdicimus etiam, ut nisi a rectore ejusdem monasterii quispiam fuerit invitatus, missarum solemniam ibidem nullomodo celebrare præsumat. Et ubicunque vel a quocunque episcopo, ejusdem loci fratres ordinari voluerint, altaria benedicti, chrisma suscipere, liberam habeant facultatem. Decernimus etiam ut nullus episcopus quemquam monachorum vel clericorum, per diversa loca ejusdem cœnobii constitutorum, audeat excommunicare, vel ad synodum vocare, præter tuam tuorumque successorum licentiam; seu ecclesias ad idem monasterium pertinentes interdicere. Obeunte te nunc ejusdem cœnobii abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii senioris, secundum Dei timorem, et beati Benedicti regulam elegerint.

Præsentis itaque privilegii auctoritate concedimus et confirmamus sæpe dicto venerabili monasterio quæcunque a beato papa Gregorio et ab aliis post eum prædecessoribus nostris sanctæ recordationis Romanis pontificibus, Sylvestro, Marino, Leone, Stephano, Alexandro concessa noscuntur, quæcun-

que etiam hodie donatione regum, liberalitate principum, sive quorumlibet aliorum fidelium virorum oblationibus, prænominatum monasterium possidet; quæcunque etiam in futurum, Domino largiente, poterit adipisci, tam tibi, quam tuis in posterum successoribus concedimus et confirmamus.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si quis autem, quod non optamus, temerario ausu hoc nostræ apostolicæ sedis statutum in quoquam temerare, vel infringere præsumpserit et contradictor illius exstiterit in aliquo, auctoritate sanctæ et individua Trinitatis, et apostolorum principum Petri et Pauli, quorum licet indigni, dignatione tamen divina, vicibus fungimur, vinculo anathematis mancipatus, a regno Dei segregatus, diabolo et angelis ejus, nisi respiciens satisfaciatur, indissolubiler aggregatur, Qui vero pro respectu observator ac defensor hujus confirmationis et concessionis exstiterit, potestate beatorum principum apostolorum Petri et Pauli, cælestis regni introitum et gratiam et gloriam a justo iudice Domino Deo nostro, vitamque æternam percipere mereatur, in sæcula sæculorum. Amen, amen, amen.

Ego Anacletus Catholicæ Ecclesiæ episcopus subscripsi.

Ego Petrus Portuensis episcopus ss.

Ego Gregorius presbyter cardinalis tituli Apostolorum ss.

Ego Desiderius presbyter cardinalis tituli Præxedis ss.

Ego Petrus presbyter cardinalis S. martyris Susannæ ss.

Ego Petrus presbyt. cardinalis tituli Sancti Marcelli ss.

Ego Comes presbyter cardinalis tit. Sanctæ Sabinae ss.

Ego Lictfredus presbyter cardinalis tituli S. Vitalis ss.

Ego Gregorius presbyter cardinalis tit. S. Balbinæ ss.

Ego Jonathas presbyter cardinalis tit. Calixti ss.

Ego Joannes presbyter cardinalis tit. Pastoris ss.

Ego Sylvius diaconus cardinalis tit. S. Lucie ss.

Ego Hermannus diaconus cardinalis S. Angeli ss.

Ego Gregorius diaconus cardinalis S. Mariæ in Aquiro ss.

Datum Laterani per manum Saxonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyteri cardinalis et cancellarii, sexto Kal. Aprilis, indict. octava, Incarnationis

A Dominicæ anno 1130, pontificatus autem domni Anacleti secundi papæ anno primo.

V.

D[idacum] archiepiscopum Compostellanum hortatur ut in studio fideque erga B. Petrum perseveret, nuntiosque ad sese mittat. Memorat veterem ejus amicitiam cum beatæ memoriæ patre suo, Petro Leonis, gestam.

(Anno 1130, April. 16.)

[FLOREZ, *España sagrada*, XX, 512.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri D. Compostellano archiepiscopo, salutem et apostolicam benedictionem.

Communem matrem sanctam Romanam Ecclesiam præcipuis semper studiis adjuvisti et prædecessoribus nostris in supremis semper necessitatibus subvenire attentius procurasti. Unde Dominus et nutritor noster sanctæ recordationis papa Paschalis, et alii post eum Romani pontifices fraternitatem tuam præ cæteris dilexerunt, et præclaris gratiarum actionibus adornarunt. Nos igitur et meritorum tuorum memores et veteris amicitia, quam cum genitore meo bonæ memoriæ Petro Leonis specialiter habuisti, attentius recordantes, post apostolorum Petri et Pauli Ecclesiam personam tuam et commissam tibi B. Jacobi apostoli ecclesiam principalius diligere, et præstante Domino cupimus honorare. Tua itaque strenua sollicitudo more solito et nunc ad B. Petri servitium accingatur, et in præterita dilectione ac fidei constantia perseverans Romanam Ecclesiam amplius pro nobis diligere studeat, et propensius adjuvare. Porro ad fraternitatem tuam litteras misimus, actionem ordinis nostri et perpetrati a falsis fratribus scandali continentes. Rogamus ergo, ut coram omnibus qui in partibus tuis sunt publice legi facias, et ad partes alias dirigas transcribendas. Nuntios præterea tuæ fraternitatis usque ad nos dirigere nullatenus differas.

Datum Romæ apud S. Petrum iv Idus April.

VI.

Cluniacensibus scribit de studio erga monasterium eorum suo, ubi sese memorat vestem monachicam sumpsisse. Significat se, mortuo Honorio, in ecclesia B. Marci electum esse, et in cæde S. Petri consecratum.

(Anno 1130, Maii 1.)

[BARON., *Annal.* ad an. 1130, n. XXXV.]

Conversionis meæ primordia reducens ad animum, multum me Cluniacensi monasterio invenio debitorem, propterea quod in eo et monasticum habitum, et conversandi sumpsit, divinæ potentia gratia protegente, principium. Cui licet in omnibus quæ mihi pleno charitatis ubere pia devotione impendit, æqua retributione nequam responderem, me ipsum tamen ei, quod possum, fidelissima servitute substerno. Et ideo de statu nostro, seu de his quæ penes nos, Dei nos respiciente clementia, prospere acta sunt vel aguntur, sanctæ dilectioni vestrae dignum duximus. missis ad vos litteris, intimare. Decedente siquidem

de hac vita domino prædecessore nostro piæ memorie papa Honorio, cardinales Ecclesiæ Romanæ presbyteri, et diacones, et subdiacones, primicerii cum omni schola et ordinibus palatii, iudices et scriarii, et clerus omnis Romanus, expetente omni populo, cum honoratorum devotissimorum assensu, in titulo B. Marci me, licet indignum, in papam Anacletem unanimiter elegerunt, et electum in ecclesia B. Petri patroni nostri venerabilis frater noster Petrus Portuensis episcopus cum diversarum regionum episcopis celeberrime consecravit.

Verum quidam falsi fratres, filii Belial, filii pestilentie, filii Agar, sapientiam quæ de terra est, exquirentes (*Baruch. III*), inebriati calice iræ Dei omnipotentis, Dei dispositioni et constitutioni ecclesiasticæ ausu improbo visi sunt contraria. Quorum caput est Aimericus quondam cancellarius, avaritiæ servus, histriionum et scurrarum delirus inceptor, ecclesiarum exspoliator [*al. expilator*], servorum Dei improbus exactor, alter Giezi, qui simoniis publicis et privatis lepram Naaman (*IV Reg. v*), et maledictionem Dei hæreditario est jure sortitus. Huic Joannes de Crema, homo miserabilis et vero Nicolaita, et inter biathanatos aliquando per papam Honorium et cardinales damnatus, promissionibus vanis inductus, alludit. De Petro cardinali Sanctæ Anastasiæ, quod thesauri Cluniacensis assuetis tergiversationibus insatiabilis existit prædo, et Gozelmo Sanctæ Cæcilie, silere dignius diximus, quam de eis et de eorum turpissima servitute vobis scribere. Si Aimerici quadra vivebant, et sicut celebre est apud nos, juramento astricti, iniquitatis suæ caput per omnia sequuntur (206). De quibusdam pseudoepiscopis, quos factionis suæ complices prædictus induxit, nullus nobis sermo, nulla nobis cura est, cum nihil ad eos de Romani pontificis electione pertineat. Porro, quia per Dei gratiam omnia nobis prospera sunt, nos in aliquo lædere non valent, maledicta congeminant. Latrant in nos canes impudentissimi, et ore vipereo detrahunt, et fetentem crapulam eructantes, in Dei Ecclesia de sua pessima conscientia multa ore foetidissimo evomunt. Posuerunt quippe juxta impiorum testimonium mendacium spem suam, obtenebratos habentes oculos, nescientes quod iniquitatem in excelso loquantur, et ponant in cælum os suum, ut lingua eorum transeat super terram. Nec mirum si ab eis cum Dei Ecclesia blasphememur, cum patrem familias Dominum Beelzebub vocarunt patres eorum (*Matth. x*).

Quocirca, fratres in Christo charissimi, paterno vos alloquio salutantes, dilectionem vestram in Domino commonemus ut eorum præstigia, si forte vobis arriserint, devitantes, Romanæ Ecclesiæ unitatem constantissime teneatis. Hinc fratres illi, de quibus scripsimus, quod Dei Ecclesiam scindere, et altare anathematis vel maledictionis titulum sunt fabricare moliti, sancti Spiritus et proprio sunt iudicio condemnati. Convenientibus namque fratribus nostris cum omni clero Romano, cum terque qua-

terque vocati, aut rationem ponere, aut satisfacere contempnissent, ab Ecclesiæ gremio digno sunt anathemate resecati. Tradidimus eos Satanæ, ut discant non blasphemare. Illorum versutias et præstigiola quia longum est scribere, latori præsentium Gregorio, sedis nostræ diacono cardinali, commissimus indaganda. Rogamus itaque sanctitatem vestram ut illam quam circa me dilectionem in minoris ordinis administratione visi estis exhibere, nunc in apostolicæ sedis regimine constituto subtrahere non debeatis. Considerans siquidem infirmitatem meam ad apostolicæ sedis culmen non posse sufficere, onus hoc declinare malueram, ne in pastoralis regimine impari administrationis actione succumberem. Sed quia contraire non est dispositionis Dei arbitrio, obedienter secutus sum quod misericors de me Omnipotentis manus voluerit operari. Domini et principes nostri Petrus et Paulus, quibus in loco sancto assidue deservitis, vobis pro nobis orantibus gaudia æternæ felicitatis obtineant.

Datum Romæ apud S. Petrum Kal. Maii.

VII.

[*Girardo episcopo Engolismensi*] apostolicæ sedi legationem in Aquitanicæ partibus concedit. Gregorium cardinalem commendat. Negotium ei dat ut concilium convocet.

(Anno 1130, Maii 1.)

[*Baron., Annal. ad an. 1130, n. XLII.*]

Pro tua probitate, quam sancta mater Romana Ecclesia longo jam tempore expertam habuit, et tanquam charissimum suum præcipuum filium dilexit, et specialius honoravit, dominus quidem et nutritor noster papa Paschalis, et alii post eum Romani pontifices ob insignia virtutum tuarum suas tibi commiserunt vices in Aquitanicæ partibus peragendas. Nos igitur dilectionis præteritæ ac sollicitudinis memores, quibus semper matrem tuam Romanam Ecclesiam dilexisti, et propensius audivisti, legationem apostolicæ sedis liberalitate a prædecessoribus nostris, tibi concessam, nos quoque concedimus: et sicut illorum habuisse cognosceris, ita et nostras habere te vices deinceps volumus, et gratis, plenoque charitatis intuitu confirmamus. Ad hujus autem nostræ concessionis firmamentum dilectum filium nostrum Gregorium diaconem cardinalem misimus, quem in partibus illis aliquantisper volumus conversari. Tuus itaque fraternitati mandamus, ut cum eodem filio nostro concilium studeat convocare, in quo, charitæ media confidentes, communicato fratrum consilio sanctique Spiritus gratia cooperante, corrigenda corrigat, et quæ confirmatione digna sunt confirmet. Per ipsum etiam de promotione nostra seu de scandalo quod in Romana Ecclesia factum audisti, te reddimus certiores; quatenus dilectio tua et mendacium omne respuere, et veritatis testimonio indubitanter valeat adherere.

(206) Vide Petrum Cluniacensem, no. III, epist. 34.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Kal. A
Maii (206').

VIII.

*Episcopis quibusdam commendat Gregorium diaconum
cardinalem, in partes Aquitanicæ a sese missum.
Hortatur ut Girardo Engolismensi præsentent reve-
rentiam, cui se scribit de celebrando concilio man-
dasse.*

(Anno 1130, Maii 1.)

[BARON., *ibid.*, n. XLI.]

Diuturna prædecessorum nostrorum consuetudo, et negotia nuper emergentia nos compellunt ut legatum ex latere nostro ad vos dirigere debeamus, dilectumque filium nostrum Gregorium cardinalem diaconum in partes Aquitanicæ mittentes, ut solita eum pietate pro beati Petri, et nostra reverentia benigne suscipiatis, eique quo ordine nos Dominus apostolicæ sedi præesse voluit, ac de scandalo, quod a paucissimis in Romana Ecclesia factum audistis, aures vestras sine hæsitatione præbeat. Ejusdem nimirum fidem sacrosancta Romana Ecclesia probatam habet, neque aliud vobis enarrabit, præter id quod veritas docet. Præterea universitati vestræ significamus quod pro morum honestate, prudentiæque efficacia, sicut beatæ recordationis papa Paschalis nutritor noster, et post eum alii antecessores nostri Romani pontifices fecerunt, venerabilem fratrem nostrum Gerardum Engolismensem episcopum per vestras provincias ei cooperante apostolicæ sedis liberalitate in partem sollicitudinis vestræ vocavimus. Per præsentia igitur vobis scripta mandamus, ut eidem fratri nostro, tanquam apostolicæ sedis legato debitam curetis reverentiam exhibere. Nos enim ei et dilecto filio nostro dedimus in mandatis, ut convocato fratrum collegio, sanctique Spiritus gratia invocata corrigenda corrigant, et quæ digna fuerint confirmatione corroborent.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Kal. Maii.

IX.

*Nobilem prudentiam & cujusdam ad memoriam
excitat amicitia cum beatæ memoriæ patre suo
gestæ. Exponit de pontificatu ad sese delato, etc.*

(Anno 1130, Maii 1.)

[BARON., *ibid.*, n. XIII.]

Veteris amicitia memores, et ejus præcipue quæ inter te et bonæ mem. patrem meum longo tempore stabili firmitate duravit, dignum duximus nobilem prudentiam tuam sedis apostolicæ litteris visitare, et mutua affectionis fœdera dignis allegationibus innovare. Quamobrem quanto te arctius charitatis brachiis cupimus amplexari, tanto diligentius de statu Romanæ Ecclesiæ, seu de his quæ penes nos sunt zeta, litterarum nostrarum serie dilectioni tuæ intimare curavimus. Obeunte siquidem piæ memoriæ papa Honorio, fratres nostri cardinales presbyteri et diacones cum omni clero Romano, expetente populo, et indefessis vocibus insistente, consentienti-

(206') De eadem legatione Gerardi in Aquitania sub Paschali, ineminit Willemus Malmesburiensis in rebus gestis regum Angelorum. Hæc de legatione credita

bus, etiam, juxta tenorem canonum, honoratis devotis animis et affectione unanimi invitum me et viribus imparem concorditer elegerunt, electumque postea frater noster Petrus Portuensis, convenientibus diversarum regionum episcopis, ad altare beati Petri, sub oculis omnium, in Romanum pontificem celeberrime consecravit.

Verum quidam de fratribus loco et tempore novitii et paucissimi numero, quorumdam perfidorum blandis astutiis suffocati, altare aliud erigere, et anathema Hierico in sanctuarium Dei introducere, et simulacrum Phegor de inauribus mulierum insipientium sunt in tenebris fabricare conati. Sed Deus omnipotens, qui consilium Achitophel infatuavit, eorum prava consilia modo destruxit mirabili. De domo namque Leonis Fraiapani [*al.* Frangipanis, et sic alibi], cujus potissimum viribus videbantur inniti, nocturno tempore fugientes, se trans Tiberim contulerunt, et ibi quasi quodam carcere latitantes, præsumptionis suæ ignominiam crebris doloribus debilititer experiuntur.

Sane clerus omnis Romanus individua nobis charitate cohæret. Præfectus Urbis Leo Fraiapane, et nobiles omnes, et plebs omnis Romana consuetam nobis fidelitatem fecerunt. Nos quoque quæ officii nostri sunt, in Urbe, intus et extra libere exercemus: ordinationes cardinalium fecimus, et episcopos, largiente Deo, consecravimus. Rogamus itaque nobilitatem tuam, ut sicut de te spem firmissimam possidemus, pro Romana Ecclesia consueta debeas instantia laborare, et dilectionis tuæ insignia manifestis nos facias effectibus experiri. Hæc enim agens et Romanam Ecclesiam semper obnoxiam, et nos tibi de cætero facies debitores. Nec te, charissime, Haimerici quondam cancellarii, prædonis improbi, simoniæ servi, seu Joannis de Crema, hominis turpissimi et incircumcisi, et vere Nicolaitæ, monstruosa mendacia moveant; nec fidei tuæ murum eorum vaniloquia, aut venenosa mendacia penetrent, qui velut Cain a facie Domini (*Gen. iv*) fugientes maledicti a terra, fratricidii signum meretricia coguntur fronte gestare.

Datum Romæ apud S. Petrum Kal. Maii.

X.

[*Ludovico Francorum regi*] legatum suum, Ottonem episcopum Tudertinum commendat.

(Anno 1130, Maii 1.)

[BARON., *ibid.*, n. XXVII.]

Jamdudum voluntatis nostræ ac desiderii sui, ut desiderabilem nobis personam tuam, et totam Gallicanam Ecclesiam tali visitaremus legato, qui Dei et Ecclesiæ honorem atque salutem tuam nosset et posset strenue ac fideliter operari. Cæterum nobis erga plurima occupatis, desiderium nostrum hucusque dilatatum est. Sane opportunitate habita, quod pro tempore intermisisse conspicimus, ipso jam debito

ab antipapa episcopo Engolismensi. Sed qua occasione, accipe ex S. Bernardo, qui de eo abunde agit in epistola 126 ad episcopos Aquitanicæ.

compellente perficere non moramur. Multam enim de tua nobili et experta dilectionis constantia fiduciam possidemus, qua personam nostram a puero dilexisti, et dulcedinis tuæ affectione benevola educasti, ut more solito et communem matrem Romanam Ecclesiam honore debito venereris, et nos ipsos personaliter dilectionis tuæ affluentia prosequaris. Eapropter charissimum fratrem nostrum Ottonem Tudertinum episcopum, unum videlicet ex præcipuis Ecclesie membris, virum utique honestum et religiosum, et domini prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis papæ plantarium ad tuam usque præsentiam a nostro latere delegamus, qui te de statu nostro faciat certiozem, et in diversis regni tui partibus, quæ correctione seu confirmatione digna fuerint, vice nostra corrigat et confirmet.

Præsentibus igitur litteris nobilitatem tuam rogamus, ut eum et reverenter suscipere, et tanquam nostras præferentem vices studeas honorare. Nobis enim, quidquid obedientiæ, quidquid ei honoris exhibueris, ascribemus. Nos profecto plenius te benevolentia nostræ brachiis amplexamur, et tuum tuique filii gloriosi regis Philippi honorem, præstante Domino, cupimus efficaciter exaltare. Porro de promotione, per fratres nostros cardinales et episcopos suffraganeos Romanæ Ecclesie celebrata, de cleri et populi nobiscum unanimitate, seu etiam scandalo, a paucis pseudofratribus celebrato, eidem legato nostro injunximus, tibi et regno tuo plenius intimare. Rogamus ergo ut pro Ecclesia Dei murum te validissimum opponas, et aures tuas ab illorum mendaciis seu detractionibus omnino avertas, quatenus inter reliquos Christianæ gentis principes, præcipuum te Catholicæ fidei defensorem, sicut semper, ita et nunc tota nobiscum Ecclesia recognoscat. Charissimam filiam B. Petri, dominam reginam, benedictione apostolica salutamus. Omnipotens Dominus apostolorum suorum Petri et Pauli meritis personam potestatemque vestram custodiat, et per temporalem administrationem æterni vobis regni participium largiatur.

Datum Romæ apud S. Petrum Kal. Maii.

XI.

[*Philippo Ludovici Francorum regis filio*] Ottonem legatum suum commendat. Rogat ne inimicorum suorum mendaciis aures præbeat.

(Anno 1130.)

[BARON., *ibid.*, n. XXIX.]

Nobilium factorum tuorum memoria, et antiquarum amicitiarum gratia invitamur, ut desiderabilem nobis personæ tuæ præsentiam invisereimus legato, qui Dei et Ecclesie honorem, atque salutem tuam noverit strenue et fideliter operari. Proinde charissimum fratrem nostrum Ottonem Tudertinum episcopum ex nostro ad te latere delegamus, unum videlicet ex præcipuis Romanæ Ecclesie membris, virum utique sapientem et religiosum, domini et prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis papæ plantarium, qui te ipsum, et fratres nostros et filios

A visitet, et quo ordine nos Dominus ad honoris hujus officium promoveri voluerit (quæ nobis etiam per Dei gratiam prospere successerunt), viva voce vobis valeat nuntiare; præterea si qua in partibus illis corrigenda vel confirmanda fuerint, sancto cooperante Spiritu, vice nostra corrigat et confirmet. Præsentibus igitur litteris nobilitatem tuam rogamus, ut eum reverenter suscipere, et tanquam nostras, imo beati Petri vices præferentem studeas honorare. Cæterum quorundam pseudofratrium maliloquia et mendosa signa dilectionis tuæ constantiam non dimoveant: nam detecta eorum mendacia per legatum nostrum tibi et regno tuo amplius nota fient. Ad hæc plurima liberalitatis obsequia, et prædecessoribus nostris exhibita, et nobis ipsis personaliter impensa e memoria nostra non possunt, nec debent excidere: pro quibus præstante Deo, cupimus æqua tibi et honori tuo vicissitudine respondere. Rogamus itaque ut sicut semper, ita et nunc in B. Petri servitio et amore nostro attentius perseveres, quatenus juxta laudabilem benevolentia tuæ morem te inter reliquos reges et principes præcipuum adjutorem nos et nobiscum tota Ecclesia, sentiamus.

Datum Romæ apud S. Petrum.

XII.

Episcopis quibusdam commendat Ottonem legatum suum.

(Anno 1130, Maii 1.)

[BARON., *ibid.*, n. XXX.]

C Dudum desiderii nostri fuerat, idoneum ad vos a latere nostro nuntium destinare; cæterum nobis ergo plurima occupatis, desiderium nostrum hucusque dilatum est. Sane opportunitate habita, unum ex præcipuis Romanæ Ecclesie membris, charissimum videlicet et venerabilem fratrem nostrum Ottonem, Tudertinum episcopum, ad partes vestras duximus delegandum, qui vos ex parte nostra plenius visitet, et de statu nostro faciat certiores; si quæ etiam inter vos fuerint pertractanda negotia, sancto cooperante Spiritu, una nobiscum vice nostra pertractet. Præsentibus igitur litteris universitatem vestram rogamus, ut eum reverenter suscipere, eique tanquam vicario nostro studeatis assistere et obedire. Hortamur etiam, ne laudabilem fidei vestræ constantiam quorundam maliloquia et præstigiola signa perturbent, qui utique post concupiscentias suas euntes, altare aliud in Ecclesia Dei erigere, atque in occultis tenebris idolum cruentis manibus fabricare præsumpserunt. Quod enim, disponente Deo, circa promotionem nostram factum audistis, non in angulo, vel latibulo, sed in luce et in manifesto, ab universo Urbis clero et populo, ex deliberato fratrum consilio, ex communi assensu, et unanimi desiderio celebratum esse noveritis. Nos per Dei gratiam in tota Urbe intus et extra, quæ nostri officii sunt, libertate plenaria operamur. Quæ minus litteris continentur, eidem legato nostro injunximus verbo et scripto plenius referenda. Omnipotens Dominus sua vos benedictione circumtegat, et suo faciat amore ferventes.

Datum Romæ apud S. Petrum Kal. Maii.

XIII.

Episcopis quibusdam Ottonem, episcopum Tudertinum, legatum suum commendat. Ad fidem hortatur.

(Anno 1150, Maii 1.)

[BARON., *ibid.*, n. XLII.]

Et apostolicæ sedis auctoritas, et emergentium causarum necessitas nos compellunt, ut fratres nostros circumquaque positos et litteris crebrioribus, et missis a latere nostro nuntiis visitemus: præcipue vero Gallicanam Ecclesiam nostra duximus visitatione dignissimam, quæ inter reliquas Christianitatis Ecclesias nullis unquam cessit erroribus, nulla prorsus potuit schismaticæ pravitate infamia maculari: semper in plena Dei constantia perseverans, Romanæ Ecclesiæ pacem unitatemque tenere, eamque semper studuit magnis obsequiorum exhibitionibus exaltare. Eapropter unum ex præcipuis Romanæ Ecclesiæ membris, charissimum videlicet fratrem Ottonem, Tudertinum episcopum in partem nostræ sollicitudinis assistentes [f. asciscentes], ad vos duximus delegandum, virum utique sapientem. . . . et religiosum, atque ab ineunte ætate in Romana Ecclesia eruditum: qui Ecclesiam vestram et vos ipsos ex parte nostra visitet, clerum et populum benedicat vosque plenius de his, quæ nobis per Dei gratiam prospere successerunt, faciat certiores. Cui etiam dedimus in mandatis ut in partibus vestris concilia celebrare, ac si qua emergerint negotia, una vobiscum debeat, iustitia mediante, terminare. Rogamus itaque fraternitatem vestram, ut eum reverenter suscipere, et tanquam vicario nostro studentis assistere et obedire. Nec fidei vestræ constantiam quorundam maliloquia vel præstigiosa signa perturbent, qui post concupiscentias suas euntes, altare aliud in Ecclesia Dei erigere, et in tenebris idolum fabricare cruentis manibus præsumperunt. Quod enim circa nos, Domino disponente, factum audistis, non in angulo, vel in latibulo, sed in luce et in manifesto, ex deliberato fratrum consilio, ab universo Urbis clero et in populo celebratum esse noveritis. Nos per Dei gratiam quæ nostri officii sunt, in tota Urbe, intus et extra, libertate plenaria operamur. Quæ minus litteris continentur, idem legatus noster dilectioni vestræ plenius enarrabit. Omnipotens Deus sua vos benedictione circumtegit, atque semper faciat amore ferventes.

Datum apud Sanctum Petrum Kal. Maii.

XIV.

Episcopo cuidam commendat Ottonem, legatum suum.

(Anno 1150, Maii 1.)

[BARON., *ibid.*, n. XXXI.]

Quantam de probitatis tuæ solertia fiduciam habemus, quantum te amplioribus benevolentie nostræ brachii amplexemur, ipse nosti. Promotionis nostræ ordinem jam te credimus accepisse; atque nunc poteris quæ nobis prospera largitus sit Dominus, iudicare.

A Legatum siquidem nostrum, venerabilem fratrem Ottonem, Tudertinum episcopum, unum videlicet ex præcipuis Romanæ Ecclesiæ membris, ad Galliarum partes dirigimus, qui charissimum et gloriosum filium nostrum regem, et te ipsum, atque alios fratres nostros et filios visitet; et de statu nostro faciat certiores. Si quæ etiam in partibus istis corrigenda vel confirmanda fuerint, sancto cooperante Spiritu, vice nostra corriget et confirmet. Ipsum igitur tuæ dilectioni committimus, tuæ potissimum experientiæ commendamus, rogantes ut eum pro beati Petri reverentia, et dilectione nostra, in omnibus quæ oportere cognoveris, adjuves et sustentas. Nec solum ei officiosæ assistas, sed et causæ nostræ curam ipse suscipiens, laboriosum pro nobis sollicitudinis onus collo tuo imponere non graveris, sciens quia nos tuæ charitatis obsequiis nunquam experieris ingratos. Obtemperantem monitis nostris fraternitatem tuam Dominus conservare dignetur incolumem.

Data apud Beatum Petrum Kal. Maii.

XV.

Ad episcopum quemdam. — Excusat se quod tardius ad eum litteras mittit.

(Anno 1150, Maii 1.)

[BARON., *ibid.*, n. XXXIV.]

Quod tibi de statu nostro et Romanæ Ecclesiæ tardius scripsimus, frater charissime, ne mireris, quoniam et nos gravis de suscepti inopinata cura regiminis molestia occupavit. In tanta bestiarum frementium silva diversis fluctibus pressi, asperis sumus ventorum turbinibus agitati. Tanta quippe cogitationum me onera deprimunt, tantum causarum flagris illidor, tantis tumultuosæ vitæ tempestatibus affigor, ut mens mea nullatenus ad superna se erigat, et ego recte clamare compellar: «Veni in altitudinem maris, et tempestas demersit me (Psal. LXXVIII).» Considero namque qui sum, et infirmitatem meam plane considerans, ad apostolicæ sedis culmen propriis meritis non posse pertingere: onus hoc malui declinare, ne in pastoralis regimini impari administrationis actionibus succumberem. Sed quia Dei disponentis arbitrio contraire non est, obedienter secutus sum, quod misericors de me Omnipotentis manus voluerit operari. Cum ergo Ecclesiæ consuetudo posceret, et beatitudinis tuæ dilectio nos incitaret, curavimus non solum scriptis fraternitati tuæ charitatis et amicitie vota persolvere, sed etiam de promotione nostra, quod desiderabile tibi fuisse credimus, per latorem præsentium venerabilem fratrem nostrum Ottonem Tudertinum episcopum, a domino sancto prædecessore nostro Paschali papa ordinatum, indicare. Ipse quidem et de his quæ apud nos acta sunt, seu de statu Urbis et Ecclesiæ, quanto plenius novit, tanto experientiæ tuæ poterit verius enarrare. Sane de electione nostra, quæ a fratribus nostris cardinalibus, presbyteris, diaconibus et subdiaconibus quoque, et primicerio, et omni schola palatii ac cuncto clero Romano, expetente omni populo,

consentientibus juxta tenorem canonum honoratis, A
 est unanimi voto et concordi moderatione peracta,
 ad notitiam tuam multorum relationibus pervenisse
 jam credimus. Qualiter autem consecratio nostra
 per venerabilem fratrem Petrum Portuensem epi-
 scopum cum diversarum regionum episcopis ad altare
 beati Petri sit solemniter celebrata; quomodo etiam
 per viam sacram, phrygio capiti nostro, prædeces-
 sorum nostrorum more, imposito, ad Lateranense
 palatium venerimus, forsitan non ignoras. Quocirca
 de suavissimæ beatitudinis tuæ fide et constantia im-
 pensius præsumentes, te impensius exoramus, ut
 piis precum tuarum suffragiis apud omnipotentem
 Deum nobis concurrere, et pro Romana debeas Ec-
 clesia consueta instantia vigilare. Qualiter autem
 debeamus de fraternitatis tuæ charitate præsumere, B
 ex mentis nostræ, quam circa te habemus, qualitate
 colligimus. Nec te aliter personam nostram, et
 apostolicam sedem diligere, quam ipsi vos diligimus,
 arbitramur.

Datum Romæ apud S. Petrum Kal. Maii.

XVI.

*Principem quemdam Gallicanum] ad suam causam
 perducere studet.*

(Anno 1130, Maii 1.)

[BARON., *ibid.*, n. XXXIII.]

Nobilis memoriæ antecessores tui, sicut viri sa-
 pientes, et consilio providi, S. R. E. honorare, et
 pro collata a Domino potestate propensius exaltare
 curarunt, et sicut nos ipsi vidimus et testamur,
 prædecessoribus nostris nobili devotione servierunt.
 Inde est quod sedes apostolica inter reliquos Gallia-
 rum principes ampliori est eos gratia amplexata. Et
 ideo dilectionem tuam paternis alloquiis visitantes;
 prudentiam tuam litterarum præsentium serie atten-
 tius adhortamur, ut nobilium prædecessorum nobili-
 tati successor Romanæ Ecclesiæ individua semper cha-
 ritate cohæreas, nec ab ejus unquam unitate declines.
 Cui profecto si indefessa fueris devotione prudenter
 innixus, tuta poteris, præstante Deo, stabilitate re-
 gnare. Nos quidem de nobilitate et fidei tuæ [fidei
 tuæ immobilitate et] constantia plurimum præsumen-
 tes, personam tuam dignis titulis honorare, et
 honorem tuum paternæ dilectionis affectu omnimodis
 decrevimus ampliare. De promotione vero nostra, D
 seu de his quæ apud nos acta sunt, venerabilis frater
 noster præsentium lator Otto Tudertinus episcopus,
 legatus noster, quem ad partes vestras pro variis
 negotiis delegamus, dilectionem tuam faciet certio-
 rem. Ipsum igitur egregiæ probitati tuæ attentius
 commendantes, rogamus, ut pro amore beati Petri
 et nostri solita ei liberalitate concurrere, et tuis
 eum debeas solatiis confovere: quatenus et injun-
 ctum sibi mandatum, cooperante Deo, per industria
 tuæ solitum efficaciter exsequi valeat, et tuam nos
 in eo valeamus diligentiam experiri.

Datum Romæ apud S. Petrum Kal. Maii.

(207) Locus corruptus.

(208) Quem imperatorem nominat, non alium quam

XVII.

*Episcopo Drivestino se pontificem creatum nuntiavit.
 Ad Constantinopolitanum imperatorem legatum a se
 missum significat.*

(Anno 1130, Maii 1.)

[BARON., *ibid.*, n. XLVII.]

Suscepti officii ratio nos hortatur ut ordinationis
 nostræ primordia et his qui prope et his qui longe
 sunt fratribus intimemus. Noverit itaque fraternitas
 tua quoniam, defuncto antecessore nostro papa Ho-
 norio, fratres nostri cardinales S. R. E. presbyteri
 et diacones cum universo Urbis clero et populo,
 communi voto et desiderio ad summum nos pontifi-
 catus apicem elegerunt, et electum fratres nostri
 episcopi Romanæ Ecclesiæ suffraganei ad sanctissim-
 um B. apostoli Petri corpus celeberrime consecra-
 runt. Cæterum labores tui et persecutiones, quæ tibi
 a barbaris inferuntur, quemadmodum graves sunt,
 utpote qui et communi charitatis debito, et apostolicæ
 sedis administratione compellimur (207), ut fratrum
 omnium passionibus compati, et eorum afflictioni-
 bus attentius subvenire debeamus. Dolemus autem,
 quia hæc quæ pateris, nobis ante hos dies cognita
 non fecisti, sicut [f. nam si] ea maturius audissemus,
 per legatum nostrum, quem ad charissimum filium
 nostrum imperatorem (208) direximus, pro quiete et
 subventionem libentius scripsissemus. Hortamur autem
 dilectionem tuam, ut patienter omnia sufferas, in
 patientia tua illatas tibi oppressiones æquanimitè
 tolères, quatenus beatitudinem illam percipere me-
 C rearis, quam patientibus persecutionem propter
 justitiam Dominus pollicetur. Nec unquam persecu-
 tio quælibet vel oppressio adeo te perturbet, ut
 sponsam tuam, Drivestinam videlicet Ecclesiam de-
 seras, aut ab antiqua Patrum lege ac traditione
 aliquo modo recedas. Nos autem fraternitati tuæ non
 deerimus, quando debita et opportuna tibi tuæque
 Ecclesiæ subsidia impendamus.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Kal. Maii,

XVIII.

*[Lotharium regem] dolet ad suas litteras per [Adel-
 bertum] archiepiscopum Bremensem missas non
 respondisse nec nuntios misisse.*

(Anno 1130, Maii 15.)

[BARON., *ibid.*, n. XLIX.]

In ipso nostræ promotionis exordio per venerabi-
 lem fratrem nostrum Bremensem archiepiscopum
 serenitati tuæ litteras misimus, tam de statu Roma-
 næ Ecclesiæ, quam de his quæ circa nos acta fuerant,
 expressius continentes. Sed nos adhuc nulla clem-
 entia tuæ rescripta meruimus, nec inter multiplices
 curas, quibus in sedis apostolicæ moderatione con-
 stituti comprimimur, nuntiorum tuorum solatio
 allevari. Nos quidem personam tuam, in minoris
 ordinis administratione constituti, pro mira tuarum
 opinione virtutum ample dileximus, et suscepti regni
 genium pro nostro tunc posse confovimus. Unde

Orientalè esse, necesse est affirmare, eo quod ipsum
 Occidentale adhuc vacaret imperium.

procul dubio experientia vestra cognoscat, voti nostri esse, ut quanto magis sedes apostolica regni pietate fulcitur, tanto amplius honorem tuum et regnum strictis debeamus brachiis amplexari. Vicissim enim sibi et regalis potestas, et sacra Romana auctoritas mutua debent inter se diligentia respondere. Sane tunc tuta erit conditio subjectorum, si regnum et Ecclesia, diebus tuis, alterutro titulo compassionis arriserint, et ad culmen imperii regni tui moderatio latius extendetur, si ea de re Dei gratiam pia fueris devotione sortitus.

Porro ut votis tuis satisfacere videamur, quæ circa nos sunt, tuæ volumus industriæ fieri notiora. Nos Dei gratia et apostolorum suorum Petri et Pauli meritis bene et prospere sumus, quæ officii nostri sunt, intus et extra plano libertate disposuimus in pace sunt omnia quæ possidemus. Fratres nostri cardinales et episcopi, et clerus omnis Romanus individua nobis charitate cohererent. Viri illustres, Leo Fraiapanis, Hugo præfectus Urbis, et frater ejus filius Leonis Fraiapanis, et Cencius frater ejus, Stephanus de Petro, Stephanus de Thebaldo, filii Henrici de S. Eustachio, nobiles omnes, et plebs omnis Romana, capitanei et comites qui extra sunt, fidelitatem nobis debitam juraverunt, basilicam Beati Petri, Lateranense palatium, et reliquas munitiones Urbis quiete et pacifice detinemus: Conradum regni invasorem, licet ejus nomen nobis pro minimo fuerit, in Cœna Domini, Laterani in basilica Salvatoris, sub oculis Ecclesiæ, quæ frequens ea die de diversis partibus mundi convenerat, in conspectu etiam omnium terræ suæ, solemniter excommunicavimus.

Rogamus itaque nobilem prudentiam vestram, et in Domino commoneamus, ut sicut de te spem bonam et firmam possidemus, nostris debeat successibus congaudere, et tam pro nobis, quam pro omni Ecclesia Romana regalem ac piam sollicitudinem gerere, et efficacem nobis diligentiam exhibere. Nec vos quorundam venenatorum vaniloquia prava conturbent, qui totam Dei Ecclesiam venenare cupientes, dum taxationes pristinas et consueta mercimonia in sanctuario Domini exercere statuebant, testaceum idolum cruentis in manibus plasmare conati sunt; quod lapis ille angularis de Domini monte descendens (*Ephes. II*), dura impressione comminuit. Incolumem te et nostri memorem pia Dei dextera a malis omnibus tœatur.

Datum Romæ apud S. Petrum in diebus [Idibus] Maii.

XIX.

Ad Richinzam reginam. — Ejus virtutem extollit laudibus eamque hortatur ut Lotharii regis in Ecclesiam Romanam studium confirmet.

(Anno 1130, Maii 15.)

[BARON., *ibid.*, n. XXII.]

Auditum habemus, charissima in Domino filia, quod vere Christiana sanctitate refulgeas, quod ecclesiis diligas, quod servos Dei piis ubique solatiis

A foveas: nec minoribus es profecto præconis attollenda, quod totius regni regimen censura justitiæ tua potissimum dicitur moderatione pendere. Quæ de beatitudine tua, illustrissima filia, audivimus, incunctanter et credimus; et hæc et alia plura de te nobis bona sæpius nuntiata lætificant, et omnipotentem Deum assiduis precibus exoramus, ut incæpta sanctitatis opera, apostolorum Petri et Pauli meritis, pio et meliori te faciat sine concludere. Hortamur itaque nobilem prudentiam tuam, et in Domino commoneamus, ut inter regni curas, et secularium negotiorum sollicitudines, et sæculi glorias cor tuum semper ad Dominum habeas, et te quandoque cogites morituram: non de piis operibus mundi laudes affectes, ne dum hominibus foris placere delecta, Dei intus oculis possis displicere. Virum tuum charissimum filium nostrum Lotharium Christianissimum regem sedulis suggestionibus adhortare, ut sic terreno regno humana potestate præsideat, quatenus ipsum qui supra nos est, per quem reges regnant, et principes justa decernunt (*Prov. VIII*), qui transfert regna cum vult, qui facit reges inglorios, et accingit fune renes eorum, caute semper et diligenter attendat. Et licet ipse Romanam Ecclesiam, ut certum habemus, piens brachiis amplexetur, dilectionem tamen ejus et affectum circa selem apostolicam, et nos, qui eam ex longo tempore dileximus, per tuam potius optamus industriam propagari. Porro nos personam ejus propensiori charitate diligimus, et honorem suum, largiente Domino, cupimus conservare, et diligentius et efficaciter ampliare. Quia igitur peccatis meis exigentibus Ecclesiæ regimen sum subire coactus, apostolatus onus cogor in amaritudine animæ meæ portare, sanctorum virorum solatiis egeo, ut orationum suarum instantia mihi semper Deum propitium faciant, et gratiam ejus in omnibus ubique opportunitatibus augeant. Et ideo te plurimum deprecamur, ut et Deum debeas pro nobis obnixius exorare, et auxiliis et piis consiliis tuis nos crebrius allevare. Vitam et annos tuos omnipotens Dominus apostolorum suorum Petri et Pauli meritis in bonis operibus augeat, et post vite hujus cursum vitam tibi largiatur æternam.

Datum Romæ apud S. Petrum in diebus [Idibus] Maii.

XIX bis.

Ad quemdam episcopum. — Significat se hominum Romanis excepisse, ac de abbate Farfensi laicum de adversario queritur.

(Anno 1130, Maii 15.)

[MARTENE, *Ampl. Collect.*, I, 698, ex cod. Casin.]

In promotionis nostræ principiis universitati vestræ litteras misimus, in quibus super his quæ tunc de nobis Romana Ecclesia fecerat, plenius vobis intimare curavimus; sed post consecrationem nostram, quæ per Dei gratiam ad altare beati Petri est solemniter celebrata, multa nobis prospera, multa commoda successere, dignum duximus iterum

tis vos litteris visitare, et de his quæ circa nos sunt A fraternitatem tuam reddere certiolem. Nos siquidem, largiente Domino, sani et prosperi sumus, et Catholicæ Ecclesiæ hostibus dignis redargutionibus confutatis, quæ ad nostrum videntur officium pertinere, ubique in Urbe, intus et extra, efficaciter operamur. Fratres nostri cardinales et clerus Romanus individua sunt nobis charitate conjuncti. Leo Frajapane cum filio et Centius frater ejus viri clarissimi, præfectus et omnes nobiles, et cuncta plebs hominum nobis fidelitatemque fecerunt. Proinde si quæ ad vos schismaticorum deliramenta pervenerint, si eorum aniles fabulæ et mendacia fraudulenta quorumlibet assertionem illuserint, instanti solertia confutate, non respicientes in vanitates et insanias falsas, et nolite communicare juxta Apostolum operibus infructuosus, magis autem redarguite. Quæ enim in occulto aguntur, turpe est et dicere. Hi sunt, qui, sicut propheta testatur, in mercede aliena quasi divinabant, et nostri (209) miserint in hæc ora eorum, quippiam sanctificant super eos bellum. Sane altare contra altare in Dei Ecclesia canonica sunt rhomphæa desecati. Hoc idem et de abbate Farfensi noveritis factum, qui post mortem beatæ memoriæ papæ Honorii, contempto juramento quod Romanæ Ecclesiæ fecerat, beati Petri regalia impudenti temeritate invasit, et nunc Dei Ecclesiam persequi, et in quibus potest juvatus furia infestare non cessat. Retrusus tamen, et Ecclesiæ funda percussus, et excommunicationis sententia condemnatus, iniquitatis suæ complices jam habere non potest. Mandamus itaque fraternitati vestræ, et in Domino commonemus, ut in beati Petri fidelitate et nostræ constantissimo persistentes, prædictum Farfensem abbatem Antichristi plantam, ut cruentam bestiam omnimodis insequi sollicitius procuretis, et cornua quibus Romanam Ecclesiam ventilat, in bipenni et ascia succidatis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Idibus Maii.

XX.

Norberto archiepiscopo Magdeburgensi præcipit ut quæ archidiacono injuste abstulerit, restituat et proximis B. Martini octavis (18 Nov.) ad sese accedat.

(Anno 1150, Maii 18.)

[Барон., *Annal.* ad an. 1131, n. VI.]

Lator præsentium Aticus, Ecclesiæ tuæ archidiaconus, ad apostolorum limina veniens, a fraternitate tuâ se vehementius prægravatum in nostra et fratrum præsentia intinavit. Retulit siquidem te de proditiõe ipsum coram fratribus impetisse, seque negasse; et tibi canonicè satisfactum in capitulo respondisse. Cum igitur statuta die ad agendum pro eadem causa in tuam et capituli præsentiam devenisset teque accusatorem simul et judicem (quod

A omnino rationi et justitiæ adversatur) apertius intellexeret, sedem apostolicam appellavit, et terminum, quo sibi coram pontifice Romano justitiam faceret, nominavit. Post hanc autem appellationem, sicut ipse asserit, accepta occasione de obitu prædecessoris nostri bonæ memoriæ papæ Honorii, eum ad nos, sicut obtulerat, venientem, beneficiis suis ecclesiasticis et aliis rebus exspoliasti. Perpendat ergo fraternitatis tuæ prudentia, quam grave quamque inconveniens sit, ut illud sedi apostolicæ privilegium coneris auferre, quod ex divino munere atque antiqua sanctorum Patrum traditione usque nunc per Dei gratiam meruit obtinere, et per apostolorum principis merita B. Petri pro quo ne ejus deficiat fides, ipse Christus oravit, usque ad finem inviolabiliter obtinebit. Eapropter fraternitati tuæ mandamus, et apostolicæ sedis auctoritate præcipimus, ut eidem archidiacono quæ abstulisti cum integritate restituas, et quiete deinceps omnia tenere perveritas: proximis autem B. Martini octavis nostro te conspectui representes, plenam de eo justitiam in nostra et fratrum præsentia recepturus. Per præsentia etiam tibi scripta mandamus (quemadmodum antecessor noster beatæ recordationis tibi mandavit) ut filios nostros ecclesiæ Magdeburgensis canonicos ad nos venire volentes prohibere ulterius non præsumas, si B. Petri gratiam et dilectionem volueris. Nos enim tibi aut honori tuo nihil detrahimus: sed si in te non remanserit, pleno totius charitatis affectu, tam te quam Ecclesiam tibi commissam diligere, ac præstante Domino, cupimus honorare.

Datum Romæ apud S. Petrum xv Kal. Junii.

XXI.

Ad quosdam amicos. — De sua promotione.

(Anno 1150.)

[MARTENE, *Ampl. Collect.*, I, 699, ex ms. Casin.]

Ab ipso promotionis nostræ principio ex debito Romani pontificatus officio litteras nostras ad vos tanquam ad spiritales fratres et beati Petri filios mittere disposuimus. Cæterum nobis erga plurimam occupatis, vos apostolicæ benedictionis litteris visitare disposuimus. Sane opportunitate habita per harum litterarum portitorem, dilectionis nostræ litteras ad vos dirigere curavimus, in quibus promotionem nostram et Romanæ Ecclesiæ statum plenius cognoscere valeatis. Obeunte siquidem papa Honorio bonæ memoriæ prædecessore nostro, Romanæ Ecclesiæ fratres nostri cardinales presbyteri et diaconi, suffraganei episcopi cum primicerio et omnibus palatii ordinibus, cum abbatibus, archipresbyteris, et cuncto Urbis clero et populo, sub totius Ecclesiæ obedientia, ad altare beati Petri gravissimum summi sacerdotii onus, mihi, licet indigno, imposuerunt. Omnipotenti autem Deo gratias agimus, quia extunc ubique intus et extra Urbem Ecclesiæ servitium plena exsequimur libertate.

(209) Hic oratio est mutila.

XXII.

Affirmat se Hierosolimam urbem exaltare et honorare decrevisse.

(Fragmentum. — Anno 1130.)

[BARON. ad an. 1130, n. XLVIII.]

Ex quo civitas sancta Hierusalem, et gloriosissimus Dominicæ sepulturæ locus, Dei nutu, Christianis est redditus, ad ejus defensionis tutelam Romana Ecclesia omnimodis laborare non destitit. Quocirca nos, qui in apostolicæ sedis specula divina sumus dispositione promoti, prædecessorum nostrorum Romanorum pontificum vestigia subsequentes, famosam illam civitatem Hierusalem, et loca illa ubi steterunt pedes ejus, debita reverentia venerantes, quibus modis per Dei omnipotentis gratiam possumus exaltare, ac nimium honorare decrevimus, etc. (210). B

XXIII.

Ad quemdam amicum. — Miratur quod nec litteras nec nuntium ei miserit, hortaturque ut se per litteras visitet.

(Anno 1130.)

[MARTENE, *Ampl. Collect.*, I, 699, ex cod. Casin.]

Ab ipsis fere pueritiæ nostræ primordiis dilectionem tuam, qua nos impensius dilexisti, id quod sumus evidenter experti, et nos, si bene memineris, non pigra sumus te charitate complexi. Quapropter non parum miramur, quod nos, post promotionem nostram a fraternitate tua nec litteris nec nuntiis meruimus visitari. Quidquid autem illud fuerit, nos tamen de affectione tua spem firmissimam possidemus, et ideo fraternitatem tuam litteris præsentibus visitantes, rogamus ut amoris tui fervorem mutuis nos facias epistolis experiri. Muta enim charitas repræsentat charitatem non amantis, et odiorum simulacrum est non aperire quod diligas. Sapienter credimus ista sufficere. C

XXIV.

Ad episcopum quemdam.

(Anno 1130.)

[LUPUS, *Ad Ephesinum concilium variorum Patrum epistolæ*, tom I, p. 514.]

Omnis nobis, venerabilis frater, qua ad fraternitatem tuam scribimus, est occasio gratiosa. Quia et perfecta dilectio fastidium nescit, nec panem otiosa manducat. D

XXV.

Ad principem quemdam.

(Anno 1130. — LUPUS, *ibid.*)

De nobili potentia tua bona nobis plurima nuntiantur, et legalitatis tuæ præconia fama celebri prædicantur.

XXVI.

Ad quemdam.

(Anno 1130. — LUPUS, *ibid.*)

Scimus te ante susceptum apostolicæ sedis regi-

A men nos propensius dilexisse, et nequaquam ambigimus, quod nunc pleniori nos debeas affectione diligere.

XXVII.

Ad principem quemdam.

(Anno 1130. — LUPUS, *ibid.*)

Nobilitatis tuæ, filii charissime, audita nos fama præclara lætificat, et facie ignotum laudis tuæ præconia nobis te notissimum reddant, etc.

XXVIII.

Ad quemdam affinem. — Conqueritur quod ad se non accesserit et de sua promotione alios parere fecerit.

(Anno 1130.)

[MARTENE, *Ampl. Collect.*, I, 700, ex cod. Casin.]

De dilectione tua, filii charissime, longe aliter quam nobis eveniret, sperabamus, cum in te evidenter appareat quod pro frumento oriatur nobis tribulus, pro hordeo spinæ. Cum enim de promotione nostra, quam tibi gratissimam sperabamus fore, certis assertionibus comperisses, tum pro affinitate nostra, tum pro communi ecclesiæ debito, tuam nobis festinanter deberes præsentiam exhibere, nos solum ipse ad nos non venisti, verum etiam dissuasionibus tuis aliorum fecisti corda pavere. Mandamus itaque dilectioni tuæ, quia te videre optamus, ut ad nos quantocius venire festines.

XXIX.

Ad quemdam episcopum sibi adhærentem. — Gratias habet ejus litteras et magna de eo sperat.

(Anno 1130.)

[MARTENE, *ibid.*]

Dilectionis tuæ litteras, frater in Christo charissime, pleno charitatis affectu suscepimus, in quibus devotionem quam erga matrem tuam Romanam Ecclesiam et honorem nostrum hactenus habuisse cognoscere, ferventius atque familiariter redundare in præsentem conspicimus. Nos siquidem in minori officii administratione positi, personam tuam speciali semper affectione ab ineunte ætate dileximus: nunc autem in apostolicæ sedis regimine, divina disponente clementia, licet indigni, totius cleri et populi Romani voto ac desiderio constituti, tanto magis te charitatis brachiis cupimus amplectari, quanto de consilio et auxilio tuo Romanam Ecclesiam plurimum indigere cognoscimus.

XXX.

Ad episcopos quosdam.

(Anno 1130.)

[LUPUS, *Ad Ephes. concil. variorum epist.*, p. 515.]

Omnipotenti Deo, et apostolis ejus Petro et Paulo, gratias agimus, quia quod de fidei vestre constantia, fratres in Christo charissimi, sperabamus, ipsa operum vestrorum circa vos executio plenius manifestat, etc.

(210) Ex hoc fragmento patet Anacletum ad Hierosolymorum regem nuntium cum litteris misisse.

XXXI.

Ad episcopum Aquilegiensem. — Gratulatur ei ac Aquilegiensis Ecclesie cura ipsi commissa, magnosque ei promittit honores.

(Anno 1130.)

[MARTENE, *Ampl. Collect.*, I, 701, ex cod. Casin.]

Quod tuæ providentiæ et tutelæ Aquilegiensis Ecclesia commissa est, nos multum gaudemus, certi siquidem quod tuo studio et labore, nec in his quæ foris sunt damnata, nec in his quæ intra sunt detrimentum patiantur. Eapropter dilectionem tuam per præsentia scripta monemus, ut Ecclesie libertati et honori prudentissime, quantum in te est, consulere non differas. Præterea ad B. Petri servitium, et nostrum te præcipue invitamus. Inter cæteros enim principes Ecclesie Romanæ fideles et filios te honorare volumus.

Datum Romæ apud S. Petrum.

XXXII.

Ad quemdam episcopum. — Commendat ei Marcualdum presbyterum, cui permisit missam celebrare.

(Anno 1130.)

[MARTENE, *ibid.*, ex eodem cod.]

Veniens ad nos presbyter Marcualdus de illata sibi et Ecclesie vestræ injuria, vultu magis quam voce querelam exposuit, et ut ei missam celebrare de nostra auctoritate liceret humiliter deprecatus est. Nos igitur de illato sibi opprobrio condolentes, et Nicæni concilii auctoritatem sequentes, missarum solemnia celebrare fratrum nostrorum episcoporum et cardinalium consilio canonica censura præcipimus. Et quia pro eo vestra rogavit fraternitas, vobis eundem commendamus in Domino.

Datum Romæ apud S. Petrum.

XXXIII.

Clericis [Justinopolitanis] præcipit ut ob gravissima episcopum delicta ad sese veniant.

(Anno 1130.)

[BARON., *Annal.* ad an. 1130, n. LIV.]

Gravissima de vestro episcopo nobis relata sunt, quæ, si vera sunt, cum nostra salute inulta dimittere non valemus. Multos enim laicos et clericos truncatos, multos ejus studio interfectos accepimus. Eapropter præsentibus litteris vos monemus, ut ante festum Omnium Sanctorum ad nostram præsentiam veniatis, quatenus vestro auxilio et consilio Justinopolitanæ Ecclesie in hoc et in aliis providere possimus.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum.

XXXIV.

Ecclesie S. Laurentii Romanæ, viii Kal. Jul., a sese consecrate, possessiones confirmat.

(Anno 1130.)

[BARON., *Annal.* ad an. 1130, n. L.]

Si pastoralis officii debitum, quod, Deo disponente, suscepimus, mentis velimus integritate pensare, omnibus per universum orbem, sed hujus specialis almæ Romæ ecclesiis nostræ liberalitatis munificentiam largius impartire debemus. Sed patenter agno-

A scimus tanto nos Urbis ecclesiis et filiis nostris clericis Romanis debitores existere, quanto per unanimem votum et dilectionis eorum integritatem, divina cooperante gratia, summi sacerdotii celsitudinem obtinemus. Vestris igitur petitionibus, dilectissimi filii, clementer annuentes, apostolicæ sedis solerti largitate donamus, concedimus et remittimus vobis, ac per vos ecclesie Beati Laurentii, cujus vernali altare nostris per Dei gratiam, tanquam beati Petri manibus octavo Kal. Junii solemniter consecratum est, omnes redditus possessionum, quas usque hodie habetis in massa de Vestrano, seu silva Proba, sita in eadem massa, videlicet terris, villa, vineis, pratis, silvis et scrupetis. Rustici quoque qui in eisdem possessionibus habitant, in dominio semper ac dilione vestra permaneant, salvo censu duorum maraboliorum, quos ad hujus nostræ donationis indicium in anniversario consecrationis præfatæ, singulis annis Lateranensi palatio persolvetis. Præterea confirmamus vobis ecclesiam S. Lucie, et S. Hippolyti, quam ædificare debetis in iisdem possessionibus supradictæ massæ, salvo in omnibus jure episcopali. Statuimus igitur ut nulla ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam infringere præsumat. Quod si præsumperit, potestatis honorisque sui dignitate careat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Qui vero conservator extiterit, omnipotentis Dei et apostolorum ejus Petri et Pauli meritis benedictionem et gratiam consequatur.

Datum apud S. Petrum.

XXXV.

Ad amicum — Ut sibi adherere perseveret.

(Anno 1130.)

[MARTENE, *Ampl. Collect.* I, 701, ex cod. Casin.]

Perantiqua religionis tuæ memoria, et officiosa probitatis tuæ solertia nos faciunt de te valde confidere, ut schismati eorum et oblatrantium vaniloquia non attendas, sed in beati Petri servitio et amore nostro solita fidei constantia perseveres.

XXXVI.

Ad quemdam episcopum. — Laudat eum quod suum impugnaverit adversarium, suamque ei promittit protectionem.

(Anno 1130.)

[MARTENE, *ibid.*, ex eodem cod.]

Ab ipso nostræ ordinationis primordie fraternitatem tuam conperimus circa nos devotam existere, et oblatrantium vaniloquia falsitatis solerti prudentia consecrare. Propter quod tanto nunc librioris grates rependimus, quanto efficacius in B. servitio et amore nostro persistis, et hostis nostri superbiam viriliter jam impugnare cœpisti, tantaque cupimus deinceps te benevolentia confovere, ut sive pacem sive aliud pro temporis ingruentia faciamus, tuis et Ecclesie commodis tanquam nostris et Romanæ Ecclesie profectibus intendamus.

XXXVII.

Ad quemdam episcopum. — Sacerdotes ab uxoribus juxta canones abstinere debere.

(Anno 1130.)

[MARTEN, *ibid.*, col. 702, ex eodem cod.]

Sacerdotali sollicitudini tuæ, venerabilis frater, plurimum congaudemus, quia sicut in litteris quas beatæ recordationis papæ Honorii prædecessoris nostri per latores præsentium transmisisti, manifesta relatione cognovimus, de populo tibi commisso et sacerdotum ministerio, quam videris vigilantiam curamque gestare. Quæstisti enim una cum dilectissimo filio nostro duce Ubaldo, quid tibi super parochiæ tuæ presbyteris esset agendum, qui libere uxorum legibus servientes, sanctis volunt altaribus deservire. Atque ut tibi breviter respondisse noscatur, si sacrorum volumus regulis Patrum consentire, uxorem simul et sacra in hujusmodi sacerdotibus ministeria esse non possunt. Si enim juxta beati Gregorii institutum nullus est subdiaconus ordinandus, nisi qui se caste vivere canonica assertione promiserit, quanto id amplius est in Dei sacerdotibus attendendum, qui sacrum Christi corpus proprio ore conficiunt, et ejus sacras carnes fidelium populis propriis manibus partiuntur. Et si laicis juxta præcipuum Ecclesiæ magistrum beatum Paulum, ad tempus abstinendum est ab uxore ut vacent orationi, quid putas Christi est sacerdotibus faciendum, quibus juxta divinæ legis oraculum mandatum est esse semper sanctos, et semper pro Dei populo exorare paratos. In Heli mortuo vetus sacerdotium legitur immutatum, et in Saule divina transmutatione innovatum. Nos tamen, Domino largiente, ad vos virum providum et honestum legatum pro his et aliis Ecclesiæ negotiis decrevimus destinare.

XXXVIII.

Monasterii S. Bertini Sithiensis privilegia, petente Joanne abbate, confirmat.

(Anno 1130.)

[Hujus privilegii mentio exstat in Chartulario Sithiensi, *Collection de Cartul.* t. III, 302.]

XXXIX.

Ad Rogerium Siciliæ ducem. — Titulum regum imperitur.

(Anno 1130, Sept. 27.)

[BARON, *Annal.* ad an. 1130, n. LII.]

. Ecclesiam, prædecessorum nostrorum Urbani et Paschalis venerandæ memoriæ Romanorum pontificum, et innumeris deservivit obsequiis; felicitis etiam recordationis mater tua, viri sui nobiliter vestigia subsequens, pro datis sibi a Domino facultatibus eandem Dei Ecclesiam larga liberalitatis manu officiosissime honorare et sustentare curavit. Tu quoque, cujus divina providentia inter reliquos Italiæ principes amplior sapientiæ et potestatis prærogativa excessit [quia] prædecessores nostros magnificentius honorare et abundantius deservire studuisti, personam tuam et hæredum tuorum perpetuis gra-

tiæ et honoris titulis adornare et exaltare decrevit [f. decrevimus]. Concedimus igitur, et donamus, et auctorizamus tibi, et filio tuo Rogerio, et aliis filiis tuis, secundum tuam ordinationem in regnum substituendis, et hæredibus suis coronam regni Siciliæ et Calabriae, et Apuliæ, et universæ terræ, quarum tam nos, quam et prædecessores nostri prædecessoribus tuis ducibus Apuliæ nominatis, Roberto Guiscardo, Roberto ejus filio, dedimus et concessimus, et ipsam regnum habendum, et universam regiam dignitatem, et jura regalia, jure perpetuo habendum in perpetuum et dominandum. Et Siciliam caput regni constituimus. Porro auctorizamus et concedimus, ut per manus archiepiscoporum terræ tuæ, quos volueris, juxta tuam voluntatem, assistentibus aliis episcopis, quos volueris tu et tui hæredes, in reges unguamini, et in statutis temporibus coronemini. Item omnes concessionem, donationem et consensum, quos prædecessores nostri prædecessoribus tuis Roberto Guiscardo, Roberto filio ejus, Willelmo ducibus Apuliæ, et tibi concesserunt, donaverunt, et consenserunt, donamus, concedimus, et consentimus tibi et filiis tuis, et hæredibus tuis habendum et possidendum in perpetuum. Donamus etiam et auctorizamus tibi et tuis hæredibus principatum Capuanum cum omnibus tenementis suis, quemadmodum princeps [et principes] Capuanorum tam in præsentem, quam in præterito tenuerunt: honorem quoque Neapolis, ejusque pertinentiarum, et auxilium hominum Beneventi contra hostes tuos largimur, et confirmamus. Tuis porro petitionibus annuentes concedimus Panormitano archiepiscopo, ejusque successoribus, et Panormitanæ ecclesiæ, consecrationes trium episcoporum Siciliæ, videlicet Syracusani, Agrigentini, et Mazzariensis, vel Cataniensis, ea ratione, ne supradictæ ecclesiæ in diocesis, vel possessionibus suis a Panormitano archiepiscopo, vel ab ipsa Panormitana Ecclesia diminutionem aliquam patiantur. De reliquis vero duobus pleniori nostro consilio reservamus. Hæc omnia supradicta [per] has nostras concessionem sic concedimus, tradimus, et auctorizamus tibi et tuis filiis habenda, et possidenda jure perpetuo, dum nobis, nostrisque successoribus homagium et fidelitatem, competentem nobis et vobis, securoque loco facies, vel facient, juraveris, vel juraverint, si in nobis vel nostris successoribus non remanserit, non ideo honoris seu dignitatis, vel terræ sustantiantur diminutionem. Tu autem censum. . . et hæredes tui videlicet sexcentos schifatos, quos annis singulis Romanæ Ecclesiæ persolvere debes, si requisitus fueris: quod si requisitus non fueris, facta requisitione persolvas, nulla de non solvitis habita occasione. . . si qua sane in posterum ecclesiastica sæcularive persona huic nostræ concessionem, vel donationem obviare tentaverit, nisi satisfactione congrua resipuerit, anathematis gladio feriat. Omnibus vero, has nostras conditionem, concessionem, et consensum servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi. Amen.

Ego Anacletus Catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Mattheus presbyter Eudoxia.

Signum manus Petri Leonis Romanorum consulis, et signum manus Rogerii fratris ejus, et signum manus Petri Uguiccionis filii, et signum manus Cencii. Guidonis, et signum manus Petri Leonis de Fundis, et signum manus Abacii, et signum manus Joannis Abdiriclii, et signum manus Miltonis.

Datum Beneventi per manum Saxonis S. R. E. presbyteri cardinalis, v. Kalend. Octobris, indictione nona, anno Dominicæ Incarnationis millesimo centesimo tricesimo, pontificatus domini Anacleti secundi papæ anno primo (211).

XL.

[*Prepositum quemdam consolat de injuriis in eum ejusque Ecclesiam illatis c ab idiota Remensi. .*

(Anno 1130.)

[Baron., *Annal.* ad an. 1131, n. V.]

Dilectionis tuæ fervorem, quem penes nos et Romanam Ecclesiam gestare videris, etiam litterarum tuarum series minime testarentur, in corde tamen nostro legimus, quid debeamus de devotione sentire. Proinde quod idiota Rhemensis, truncus inutilis, in te et Ecclesiam tuam nequiter et impudenter egisse dignoscitur, nequaquam te mœror atque quis dolor afficiat, præsertim cum in nos, et in Romanam Ecclesiam, cui se juramento astrinxit, quasi ebrius et vino zæuus, histriionum more, multa insolenter C vomuerit, poscens quidem in cælum os suum, ut lingua ejus transeat super terram. Tanquam alter Diocorus sedem nisi est apostolicam judicare, dum iniquitatis zelo quod [f. zeli] plantarium in Dei Ecclesia fovere molitur, et statum in campo Dara velut alter Babylonius (*Dan.* iii), furiosorum more, quibusque simplicibus suggerit adorare. Cum eadem, cui se prostravit, statua a lapide de monte succiso, præstante Domino, velociter conteretur. Porro nos latratus ejus et ineptias eorum canum la-

(211) Hæc quidem tunc. At quæ alia eidem Rogerio tribuerit, dicturi proxime sumus. Quæ post hæc eodem secuta sint anno, recitat ita Beneventanum Chronicon, ubi supra : « Anno igitur ipso prædictus Anacletus cardinalem suum comitem nomine, ad ducem illum direxit, quem die Nativitatis Domini in civitate Panormitana in regem coronavit. Princeps vero Robertus Capuanus coronam in capite ejus posuit, cui indignam retributionem impendit. » Hæc ibi. Quænam autem una cum regis titulo Anacletus tribuerit Rogerio, ut ipsum demereret atque defensorem schismatis constitueret, Petrus diaconus Casinensis, qui tunc vivebat, et his omnibus facile potuit interesse, sic narrat (*Chron. Casin.* t. IV, c. 99) : « Petrus autem cardinalis, qui et Anacletus, Rogerio duci Apuliæ coronam tribuens, et per privilegium Capuanum principatum, et ducatum Neapolitanam cum Apulia, et Calabria, et Sicilia illi confirmans, regemque constituens, ad se attraxit, præcipiens ut episcopi et abbates qui in suæ ditionis solo manebant, ei obtemperarent. » Ecce tibi, lector, quod tomo superiori ostendimus, exordium Siculæ monarchiæ non ab Urbano secundo, ut ex falsatis

A latratus, et enervamentorum furias judicamus. Fundamentum siquidem Dei immobilitate perseverat, et cathedra Petri, locusque Pauli nullis præstigiis inumbrari, nullis possunt irrisionibus concuti. Ecclesiæ namque omnis Romanæ sicut ab initio promotionis nostræ, individua nobis charitate coheret, et sacris per omnia concordans canonibus, unum Dei est ovile, et ei unus est pastor, licet quoque Esau per agrestia et abrupta vagatur (*Gen.* xxvii), ut simplicium mentes mendacis consuetis evortat : Jacob tamen simpliciter domi habitat, et interveniente matre simplex simpliciter præparat patri cibos. Ut tibi omnia breviter perstringamus, gloriosus filius noster Rogerius dux [rex] Apuliæ ad pedes nostros humiliter veniens, nos papam Catholicum et B legitimum dominum suum, prædecessorum suorum more, recognovit. Archiepiscopi, abbates omnes Apuliæ, Calabriæ, sicut omnis etiam Orientalis Ecclesia, Hierosolymitana, Antiochena, et Constantinopolitana nobiscum sunt, et nos visitant et frequentant. Noveritis etiam nos, soluto concilio, quod apud Barum quinto Idus Novembris, præstante Domino, celebraturi sumus, Mediolanum properanter ascensuros. Tu itaque fili mi in Christo charissime, confortare in domino, et officium tuum viriliter age, et virulenta verba seu minus Rhemensis nulateus formides.

XLI.

Epistolæ fragmentum.

(Anno 1130.)

[*Martene, Ampl. Collect.*, I, 702.]

Mandata cœlestia efficacius gerimus si nostra cum fratribus onera partiamur, et sic dilectio nobis spiritualium aderit illorum. Proinde omnibus necessitatem patientibus pro commisso nobis officio benignitatis nostræ manum large impertiri debemus, ut et ipsi large remedia sperata suscipiant, et nos in eis quod officii nostri est plenius valzamus exsequi...

ejus litteris aliqui deducere conati sunt, sed a pseudopapa schismatico Anacleto, ut audisti, ex Petro Diacono inchoatum. Quod autem in recitato superius diplomate multipliciter decurtato læta non legeris, non mireris, cum multa in eo desiderari noscantur; sive potius, quod aliis ejusdem Anacleti litteris ista asserta per Petrum Diaconum fuerat comprehensa. Exstant illa in eodem citato sæpe superius codice Casinensi episcoporum pseudopontificatus Anacleti anni primi, in quo ad finem ita decurtatæ positæ leguntur litteræ ipsius ad Rogerium istis verbis :

« Apostolicæ sedis providentia et benignitate pro-
« vocamur, ut sacrosanciam Romanam Ecclesiam
« diligentibus liberalitatis nostræ manum extendere
« debeamus. Idcirco, fili in Christo charissime Ro-
« geri, Dei gratia Apuliæ dux, non immerito magni-
« fice, quia gloriose memoriæ genitor tuus Rogerius
« multo sanguine multisque laboribus totam Sici-
« liam insulam... » Desunt reliqua, et quidem ut
apparet, ne sciretur quid per Anacletum eidem fuerit
turpiter collatum Rogerio, fuisse decurtata, quis
non intelligit?

XLII.

Franconi abbati monasterii S. Sophiæ Beneventanæ licentiam dat construendæ molæ.

(Anno 1130, Nov. 10.)

[*Anecdota Ughelliana*, 499.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Domini, dilecto filio FRANCONI monasterii Sanctæ Sophiæ quod intra Beneventanæ urbem situm est, abbati, salutem et apostolicam benedictionem.

Pro amore et dilectione quam in monasterium Sanctæ Sophiæ virginis habemus, et pro servitio quod Romanæ Ecclesiæ propensius exhibuisti, concedimus tibi tuisque successoribus, ut in eadem domo ad Ponticellum, in qua duo molendina in præsentia habetis, liceat vobis tertium, sine nostra et curiæ nostræ, vel alicujus contradictione quando vultis construere, atque amovere valeatis.

Ego Anacletus episcopus.

Ego Petrus Pisanus cardinalis.

Ego Matthæus cardinalis et presb.

Datum Capuæ per manum Saxonis S. R. E. presbyteri cardinalis et cancellarii, iv Id. Novemb., indict. xviii, anno Incarnat. Domini nostri Jesu Christi 1139, pontificatus autem dom. Anacleti papæ II anno primo.

XLIII.

Monasterio S. Sophiæ Beneventano hortum Ponticellensem dono dat.

(Anno 1130.)

[*Anecdota Ughelliana*, p. 498.]

ANACLETUS, servus servorum Domini, dilectissimo in Domino filio FRANCONI abbati monasterii S. Sophiæ quod intra Beneventanæ civitatem, intra sacrum nostrum palatium situm est, ejusque successoribus regulariter promovendis in perpetuum.

Ex commisso nobis incumbit officio ut religiosa loca quæ prædecessores nostri fovere et exaltare summa cum attentione studuerunt, nos quoque eorum sequentes vestigia honorare, et suis necessitatibus succurrere propensius debeamus. Quamobrem, dilecte in Christo filii Franco abbas, monasterii Sanctæ Sophiæ quod in Beneventana civitate juxta sacrum palatium situm est, tuis petitionibus elementer annuentes, concedimus atque damus tibi, et per te monasterio Sanctæ Sophiæ, cui auctore Domino præesse dignosceris, et fratribus illic Domino servientibus, et servituris in perpetuum; unum videlicet hortum quem curia nostra habere dignoscitur in loco qui nominatur ad Ponticellum; affines cujus sunt: ab uno latere prædictus Ponticellus, a secundo latere fossatum molendini ejusdem monasterii, ab alio latere sive via. Hunc supradictum hortum una cum omnibus pertinentiis suis concedimus, atque donamus suprascripto monasterio in perpetuum, ut ab hac hora in antea potestatem habeatis intrandi, possidendi, utendi, vel quidquid exinde vobis facere placuerit. Si quando in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ concessionis et donationis paginam sciens,

A contra eandem temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: cunctis autem eidem monasterio justa servantibus sit pax et tranquillitas Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ perpetuæque pacis inveniant atque accipiant. Amen, amen, amen.

Ego Anacletus Catholicæ religionis episcopus.

Ego Petrus cardinalis presbyter, ad Sanctam Mariam et Susannam virginem.

B Ego Crescentius cardinalis presbyter et ad Sanctum Marcellum provisor.

Ego Mathæus cardinalis et presbyter.

Ego Sylvius diaconus cardinalis.

Ego Romanus cardinalis et diaconus.

Datum Beneventi per manum Saxonis S. R. E. presbyteri et cardinalis, Nonis Decemb., ind. ix. Amen.

XLIV.

Privilegium pro ecclesia Juvenatiensi.

(Anno 1130.)

[*UGHELLI, Italia sacra*, VII, 725.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri Urso Juvenacensi episcopo, ejusque successoribus canonicè promovendis in perpetuum.

C Ex apostolicæ sedis officio nobis injuncto compellimur fratribus nostris episcopis et ecclesiis a Deo sibi commissis tuitionis et protectionis nostræ manum extendere, et suam omnibus largiente Domino, justitiam conservare. Eo propter, charissime frater Urse episcopo, tuis rationabilibus clementer postulationibus annuentes, Juvenacensem B. Mariæ semper Virginis ecclesiam, cui, Deo auctore, præsidere videris, beati Petri patrocinio, et præsentis scripti pagina duximus roborandam. Quæcunque igitur bona possessiones, quæ præfata ecclesia in præsentiarum justè et legitime possidet, firma tibi, tuisque successoribus et illibata permaneant, in quibus hæc propriis nominibus exprimuntur. In civitate Juvenacensi, monasterium S. Mariæ, D ecclesiam S. Salvatoris extra civitatem, ecclesiam S. Leonis, ecclesiam S. Sylvestri, ecclesiam S. Eugenæ, ecclesiam SS. martyrum Joannis et Pauli cum pertinentiis earum. Apud Castrum Tertium, ecclesiam S. Angeli, ecclesiam S. Mariæ, ecclesiam S. Nicolai, ecclesiam S. Lucie, ecclesiam S. Juliani cum pertinentiis earum, casale Vrsanum cum ecclesiis suis, casale S. Leutii et ecclesias suas, casale Circitanum cum ecclesiis suis. Quæcunque præterea in futurum, largiente Deo, justis modis poteritis adipisci, firma tibi tuisque successoribus et integra conserventur. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra

conserventur, tam tibi quam clericorum, et pauperum usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in posterum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commo- nita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis et honoris sui careat dignitate, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore et sanguine Dei et Domini nostri Jesu Christi Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; cunctis autem eidem Ecclesiæ justitiam servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Locus signi, in quo exstant infrascripta verba, videlicet, DOMINUS FORTITUDO PLEBIS SUÆ, in circulo, intus vero, SANCTUS PETRUS, SANCTUS PAULUS, ANACLETUS PAPA II.

Ego Anacletus Catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Locus alterius signi.

Datum Beneventi per manus Saxonis S. R. E. presbyteri cardinalis et cancellarii, Incarnationis Dominicæ 1130, indictionis octavæ, pontificatus autem Domini Anacleti II papæ anno primo.

XLV.

Monasterium Cephaloediense sedem episcopalem, archiepiscopi Messanenensis suffraganeam, constituit.

(Anno 1131, Sept. 14.)

[PIRRI, *Sicilia sacra*, tom. I, p. 388.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis in Christo sub regula canonica in Cephaludensi Ecclesia Domino servantibus in perpetuum.

In apostolicæ sedis administrationem ad hoc nos dispositio divina promovit, ut locorum venerabilium honori, et exaltationi providere attentius debeamus. Quocirca sanctam Cephaludensem Ecclesiam, in quibus per Dei gratiam, possumus, cupimus exaltare; siquidem fratrum et filiorum nostrorum cardinalium et episcoporum consilio, jam præfatam Ecclesiam sedem episcopalem fore deinceps, Domino præstante, decernimus, in qua cardinalem episcopum volumus de cætero permanere, qui per manus Messanenensis archiepiscopi mysteria consecrationis accipiat. Et tam ipse quam successores ejus, debitam Messanensi Ecclesiæ tanquam suæ metropoli obedientiam studeat exhibere. Cui videlicet sedi Cephaludensi ecclesiam Balneariæ cum suis omnibus pertinentiis subjectam esse præcipimus. Decernimus igitur ut quidquid prænomina- ta Cephaludiensis Ecclesia præsentis ix indict. legitime possideat, et quæ in futurum tam gloriosi filii nostri Rogerii regis donationibus, quam concessione pontificum, oblatione fidelium canonice poterit adipisci, firma semper illibataque permaneant. Et nulli unquam, neque Messanensi archiepiscopo, nec alicui ecclesiasticæ ac sæcularis personæ sit licitum

A præfatam Cephaludensem ecclesiam quomodolibet immutare, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia ei, sicut jam diximus, firma et illibata perpetuo conserventur, salvis in omnibus privilegiis, atque concessionibus glorioso filio nostro regi Rogerio et filiis suis a Romana Ecclesia traditis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularive persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commo- nita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem hæc justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Anacletus Catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Crescentius presbyt. card. SS. Marcelli et Petri subscripsi.

Ego Joannes presbyt. cardin. tit. S. Pastoris ss.

Ego Amatus presbyt. cardin. tit. S. Eusebii ss.

Ego Gregorius diac. card. S. Eustachii ss.

Ego Sylvius diac. card. S. Lucie ss.

Ego Raynaldus diac. card. S. Laur. ss.

Datum Priverni per manus Saxonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ presb. card. et cancellarii, xviii Kal. Octobris, ind. ix, Incarn. Domin. anno 1131; pontificatus autem domni Anacleti II papæ anno ii.

XLVI.

Monasterium Liparense constituit sedem episcopalem, Messanenensis archiepiscopi suffraganeam.

(Anno 1131, Sept. 14.)

[UGRELLI, *Italia sacra*, I, 777.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Domino filiis in Liparitanò cœnobio regulariter Domino servantibus, et servituri in perpetuum.

Sedis apostolicæ moderatio, quam licet indigni Deo disponente suscipimus, nos invitat quatenus pro varietate temporum diversitas res metri debemus. Liparitanum siquidem monasterium unum fuisse hactenus ex majoribus Siciliæ monasteriis, et ad Romanæ Ecclesiæ Jus pertinere dignoscitur: crescente igitur gloriosi filii nostri regis Rogerii gloria, quam sibi suisque filiis sedis apostolicæ liberalitas tradidit; dignum satis ac justum est, ut ejusdem regimen ecclesiæ nostris quoque temporibus augmentetur. Decernimus igitur de fratribus nostrorum episcoporum, et cardinalium consilio, et hoc præsentis decreto statimus ut jam dictum Liparitanum cœnobium episcopalem deinceps obtineat dignitatem, et proprium veneretur antistitem, qui per manus ven. fratris nostri Messanenensis archiepiscopi munera consecrationis accipiat, et Messanenensi ecclesiæ tam ipse, quam successores illius, tanquam suæ metropoli debeat perpetuo subjacere, solius tamen in omnibus concessionibus, et pri-

vilegiis glorioso filio nostro Rogerio, suisque hæ-
relibus a Romana Ecclesia traditis. Si qua igitur
ecclesiastica, etc. Cunctis autem hæc ista, etc.
Amen.

Anacletus Catholicæ Ecclesiæ episcopus.
Ego Crescentius presb. card. tit. SS. Petri et
Marcellini subscripsi.

Ego Joannes presb. card. tit. Pastoris subsc.
Ego Amatus presb. card. tit. S. Eusebii subsc.
Ego Gregorius card. diaconus S. Eustachii subsc.
Ego Silvius card. diaconus S. Lucie subsc.
Ego Raynaldus diaconus card. S. Laurentii subsc.

Datum Priverni per manus Saxonis S. R. E.
presb. card. et cancell., xviii Kal. Octob., ind. xi,
Incarn. Domini 1151, pontificatus autem D. Ana-
cleti II papæ an. ii.

XLVII.

Ad Didacum archiepiscopum Compostellanum.

(Anno 1134, April. 22.)

[FLOREZ, *Espana sagrada*, XX, 550.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei,
venerabili fratri DIDACO B. Jacobi archiepiscopo,
salutem et apostolicam benedictionem.

Propter nimiam charitatis dilectionem, qua per-
sonam tuam diligimus et ab ea vicissim diligere nihilominus
credimus, sedis apostolicæ litteras tibi jam
frequentius destinavimus, fiduciam de te talem ha-
bentes, quod et tuis nos sæpius epistolis et nuntiis
visitare deberes. Veram, tu frater in Christo cha-
rissimè, nescimus quo torpore detentus nulla a te
aliquando suscipere rescripta meruimus. Proinde
nos, licet in his plurimum admirantes aliquantulum
doleamus, non tamen desistimus quin et iterato
nostris litteris visitemus, et de his quæ penes nos
acta sunt vel aguntur, certiore reddamus. Siquidem
post discessum Lotharii quem, sicut jam te
credimus accepisse, divina nobis virtute cooperante
non sine multa strage suorum ignominiose satis ac
turpiter redire coegimus, hæresiarcha G. (212), quem
intra perjuratorum nostrorum domos in primo fac-
tionis suæ uido intrusit, clero in eum et populo
reclamante quoniam in Urbe manere non potuit,
navigio Pisas de nocte confugit, ibi vivens utcumque
miserrime latitat; nos per Dei gratiam cum fra-
tribus et filiis nostris episcopis, presbyteris ac dia-
conibus cardinalibus, clero Urbis universo et po-
pulo, qui nobis, sicut ab initio fecit, individua
charitate coheret, sani et prosperi sumus, solem-
nitates paschales antiqua prædecessorum nostrorum
consuetudine, in Lateranensi palatio, cum omnibus
civitatis nostræ patriciis cum aliis anni festiva-
tibus quiete ac pacifice, honorifice ac devote per-
egimus; basilicas S. Joannis et S. Pauli apostoli cum
quibusdam munitiunculis aliis quas in adventu Lo-
tharii inimici nostri invaserant, et de quibus mul-
tum gloriabantur, nuper recepimus, et in potestate
nostra tenemus; illos perjuros nostros Leofraiapane

et unum fratrem ejusdem (qui tertius promptissime
ad omne flagitium audacissimus, cum viris belli-
cosis fere numero sexaginta sub ruina cujusdam
ecclesiæ campanarii, quod de nocte suffoderat,
obrutus est et extinctus) fidelium nostrorum præ-
cipue charissimi filii nostri R. Siciliæ regis auxilio
de medio Ecclesiæ per Dei gratiam funditus exstir-
pare disponimus; nam ita eos inclusos viriliter
obsidemus, qui aut se de proximo nostris manibus
reddet, aut sicut jam diximus, radicibus interibunt.
In his igitur omnibus, dilectissime frater, largiori
honorum omnium Domino nobiscum pariter grates
dignas exsolvens, et inimicorum nostrorum mendacia pro data
tibi sapientia respiciens, Deum omnipotentem exora,
ut imperfectum nostrorum videant oculi nostri, et
statum tuum et bonam, quam erga nos voluntatem
et animum geris, tuis ad nos missis, e per latorem
presentium frequentes epistolis, et per alios nun-
tios dirigas, ne, juxta dictum Apostoli, magis dili-
gere quam diligere videamur.

Datum Laterani x Kal. Maii.

XLVIII.

*Monasterium S. Sophiæ Beneventanum tuendum sus-
cipit ac bona ejus confirmat.*

(Anno 1130-1136.)

[*Anecdota Ughelliana*, 500.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Domini,
dilecto in Domino filio FRANCONI abbati monaste-
rii Sanctæ Sophiæ intra Beneventanam civitatem,
ejusque successoribus regulariter promovendis in
omnem perpetuitatem.

Omnium quidem fidelium nostrorum, verumtamen
eorum, specialius admittere preces, necnon et pe-
titiones debemus, qui sedis apostolicæ, cuius curam
et rationem, Domino disponente atque favente,
suscepimus, familiaris, et tanquam jure proprio
subjecti esse noscuntur, necnon et sunt. Quamobrem,
dilectissime atque amantissime in Christo filii
Franco abbas, petitionibus tuis haud immerito au-
nuendum censuimus atque duximus, ut venerabile
Sanctæ Sophiæ cœnobium, cui, auctore Domino,
præsides juxta ac vices agis, ad specularem seu ad
exemplar nostrorum prædecessorum sanctæ recon-
structionis pontificumque Romanorum, Leonis IX papæ,
Urbani, Paschalis et Calixti, in B. Petri apostoli-
cæ Urbis principis tutelam nostramque defensionem sus-
ciperemus, ac auctoritatis nostræ robore munire-
mus: per præsentem nostri privilegii paginam apo-
stolica auctoritate sancimus, et confirmamus, ut
idem cœnobium soli Romanæ Ecclesiæ subditum,
ab omnium ecclesiarum aut personarum jugo libe-
rum habeatur, et quæ prædecessoris nostri eidem
templo tribuerunt, nos quoque præsentem decreto
nostro tribuimus. Ut autem orationum quæ illic
assidue Domino Deo offeruntur, esse participes nos
mereamur, mitram ac chirothecas tam tibi, dilectis-
sime filii Franco abbas, quam successoribus tuis in

(212) *Gregorius* antea vocabatur *Innocentius*.

eodem monasterio Domino Deo nostro servientibus in perpetuum habere, ac possidere concedimus; dalmaticæ quoque usum, ac semicincti his diebus, tantum qui inferius prænominantur, tibi tuisque successoribus in perpetuum apostolicæ sedis liberalitate concedimus ac tribuimus, id est Natali Domini, sanctissimique Stephani protomartyris, Epiphania, S. Benedicti, itemque in Ranis palmarum, Cœna Domini, in Paschate, et proxima secunda feria, S. Angeli, sanctissimæque Crucis, Ascensione, Pentecoste, S. Joan. Baptiste, Sancti Petri, in omnibus festivitibus sanctæ Mariæ, Sancti Mercurii, in festivitate Omnium Sanctorum, duodecim milium martyrum, Dedicatione Ecclesiæ, Commemoratione sanctorum omnium. Cellas præterea et villas, vel ecclesias, quæ prædecessorum tuorum studio, sive tuo, iuste vel canonice jam dicto monasterio sunt acquisita, possidendas vobis perpetuo confirmamus; hoc est, ecclesiam S. Benedicti quæ nominatur Xenodochium S. Joannis, Sanctæ Euphemie, S. Petri quæ nominatur Rasari, Sanctæ Mariæ Rotundæ intra ipsam civitatem Beneventanam, ecclesiam Sanctæ Mariæ, S. Petri, S. Nicolai, Sancti Erasmi, et Marciani, Sanctæ Sophiæ virginis, S. Angeli foras eandem civitatem Beneventanam, in Pantano ecclesiam S. Benedicti Patris ac confessoris; S. Vitalis, S. quoque Mercurii apud Olivulam; S. Angeli; Sanctæ Mariæ de Scolcaturo una cum pertinentiis suis omnibus, in Vado Azanum S. Benedicti, in Faffone S. Valentiniani, apud Votum ecclesiam S. Felicis una cum terris suis omnibus in Corneto, S. Silvestri, in duobus rivis S. Mariæ in Paritulo, S. Marciani in Veteteno, S. Martini in Cocciano, S. Petri apostolorum principis in Pazano, S. Nicolai episcopi, item in civitate Beneventana Sanctum Stephanum protomartyrem in Palcarfa, Sanctæ Mariæ de Lucenaria, et duas curtes Sanctæ Mariæ in Becellaria, Sanctæ Mariæ in Templana, in civitate quæ nominatur Ariana, S. Angeli cum cellis suis, S. Stephani in Fromaria, S. Gregorii in Esde, S. Angeli in Pesclo Nalibergo; ecclesias Sanctæ Mariæ, S. Joannis in Calisi, Sanctæ Mariæ in territorio Tamari, S. Marcelli, apud Regnum Sanctæ Mariæ in Tusculano, S. Mauri, S. Joannis in Asculo, S. Petri, S. Desiderii; S. Archangeli in Eliceto, sanctum Effrem in Morteto, S. Petri apud Trojam, S. Mercurii apud Bivinum, S. Martini Episcopi, in Biferno monasterium S. Angeli una cum cellis suis omnibus, in Petra S. Angeli, S. Trinitatis in Petra Findi S. Agnelli, S. Constantini, S. Elizabethæ, sanctæ Annæ, S. Joannis, S. Petri in balneo in valle Luparia, Sanctæ Crucis in Limosana, S. Martini in Mutale, S. Marciani in Testonis, S. Archangeli, S. quoque Onuphrii una cum omnibus suis pertinentiis, in Materia S. Agnetæ, in Alifis S. Mercurii, S. Angeli, S. Mariæ, S. Marci, Sanctæ Annæ, S. quoque Silvestri, S. Mariæ Garvini, Abbatis, apud S. Agatham, S. Adjutoris apud montem Virgineum, sancti quoque Adjutoris in Trevento,

A S. Laurentii apud Nicerium, S. Stephani apud Matulonani, Sancti Martini in Palumbe, S. Abundini in galo Stedine, S. Mercurii, Sanctæ Reparatæ, S. Stephani in galo Noceto, S. Magni, Sanctæ Helenæ, S. Stephani, sanctæ Crucis, S. Martini, S. Simeonis, S. Pollucis in galo, Sanctæ Joannæ in finibus Caniensibus, Sanctæ Mariæ in Gato Ate, S. Joannis, S. Michaelis Archangeli in Olicino, Sanctæ Mariæ in Melauica, Sanctæ Mariæ in civitate Dragonarica, S. Benedicti apud Cannas, S. Juliani in Avellino, S. Juliani, S. Germani, S. Henrici, S. Theodori, S. Hermanni, S. Lutgeri, S. Arastarii, S. Constantini, S. Roberti, S. Bartholomæi, Sanctæ Mariæ in Bellula in Caudis, S. Angeli in Palumbaria, monasterium S. Angeli cum cellis suis, omnibusque pertinentibus, in civitate Neapolitana, Sanctæ Crucis in Sessula, S. Michaelis Archangeli in Toecula, S. Raphaelis Archangeli in monasterio Fololanensi, Sanctæ Bennæ cum ecclesiis suis, omnibusque pertinentiis, in petra sturmini casus et silvas, vineas et territoria, curtemque de Lapillo et ecclesiam S. Bartholomæi in Collino, S. Bartholomæi et curtem de Noriano, sancti Petri Apostoli de lucemagna, apud Roderium S. Martini in Alano, S. Mariæ in Galdione, et in monte malo sancti Felicis, in Pertore S. Viti, ad Balbam apud montes sancti Marci in fossa cæca S. Stephani ad Furculas caudinas S. Fossi in Hierusalem, in territorio campi lati ecclesiam S. Lucæ Virginis, S. Marci, juxta civitatem Florentinam monasterium S. Salvatoris cum aliis ecclesiis ad idem monasterium pertinentibus, videlicet, S. Leonis inter prædictam civitatem et S. Petri de Vitiano et S. Stephani cum villa quæ nominatur Francisca, monasterium S. Nicolai episcopi in monte Filine una cum aliis ecclesiis ad idem monasterium pertinentibus, in territorio Rodensi S. Barbaræ virginis, in civitate Veteri Sepina monasterium S. Mariæ una cum omnibus cellis suis, apud Vaccataria monasterium Sancti Antonii cum cellis suis et omnibus pertinentiis fratrum et S. Benedicti, in Sambueto sanctæ Mariæ, in casali Petriate S. Joannis, in Portula S. Viti, in Caretro S. Augustini, in Pontino S. Maximini, in Corteto S. Mauritii, in Luceto sancti Martini, in Causano S. Christofori, in Alif S. Petri apostoli in Certia, in Minori S. Angeli, in Luniperto S. Laurentii, in Luniparia S. Lucæ, in Ferreria S. Hermanni in Panno S. Bartholomæi, item Castellum Fori, Catalupi Castellum vetus, Butticeella, Fanetum, Obianum, Ripas longas, villam Leonis cubantis una cum Ecclesiis atque earum omnibus pertinentiis.

Auctoritate præterea apostolicæ sedis omnes in integrum oblationes vivorum simul ac defunctorum, quas hodie habet, vel in futurum idem monasterium concessione pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium legitime cum cellis suis sibi subiectis poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus et illibata permancant. Obeunto te nunc eja

luci abbate, vel etiam tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia aut etiam violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel pars fratrum consilii sanioris secundum Dei Dominique timorem, et B. Benedicti Regulam, providerit eligendum, a Romanorum semper pontifice consecrandum; chrisma, oleum sanctum, consecrationesque altarium sive basilicarum, ordinationes monachorum qui ad sacros sunt ordines promovendi, ab episcopis in quorum diocesis estis, accipiatis, si gratiam atque communionem apostolicæ sedis habuerint, et si ea gratis et absque gravitate aliqua impenderit; alias liceat vobis quem volueritis adire pontificem, et ab eo consecrationem et sacramenta accipere.

Decevimus igitur ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium perturbare temere, aut ei ulla etiam possessione auferre, vel ablatas retinere, minuire vel temerariis vexationibus fatigare atque molestare, verumtamen omnia integra conserventur, eorum pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimode profutura. Si quis autem in crastinum archiepiscopus, episcopus, imperator, rex, dux, marchio, princeps, comes, baro, vicecomes, stratigotus, iudex, castaldio, aut ecclesiastica vel etiam secularis persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam quovomodo temere, ullo modo aut ratione temerare ausus fuerit, secundo tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisve sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo sanguine et corpore Dei et Domini Salvatoris nostri Jesu Christi aliena abeat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: evinctis autem hæc juste servantibus sit pax et tranquillitas Domini nostri Jesu Christi quatenus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et ibi apud districtum iudicem præmium necnon mercedem æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Anacletus Catholicæ religionis episcopus.

Ego Gregorius presbyter et cardinalis.

Ego Aderiscius cardinalis.

Ego Silvius cardinalis.

Ego Mattheus cardinalis et diaconus SS. Cosmæ et Damiani infra templum Romuli.

Ego Pandolphus cardinalis diaconus SS. Cosmæ et Damiani martyr.

Datum Beneventi per manum Saxonis, pontificatus anno Domini Anacleti secundi papæ.

XLIX.

Ad Roscimannum Beneventanum archiepiscopum.

(Anno 1136, Oct. 21.)

[UZZELLI, *Italia sacra*, VIII, 21.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri BENEVENTANO archiepiscopo, eiusque successoribus in PP.

Æquitas ordo exigit, et justitiæ ratio persuadet quatenus beati Petri fidelibus, qui in ejus assidue

A servitio commorantur, quorumque bona ipsius eundem esse noscuntur, consueta sedis apostolicæ liberalitate (cui auctore Domino, licet indigni præsidemus) largioris beneficii manum extendere propensius debeamus. Quapropter, venerabilis frater Roscimanne Beneventane archiepiscopo, preces tuas et fratrum nostrorum episcoporum et cardinalium pro tuo amore apud nos intervenientium clementius admittentes largimur, et concedimus tibi tuisque successoribus in perpetuum totum integrum paradisum et atrium quod est ante ipsum episcopium, ecclesiam videlicet S. Mariæ, sicut ad nostrum publicum hactenus pertinuisse dignoscitur, ea videlicet ratione atque tenore ut tu et successores tui nihil ibi absque nostra vel successorum nostrorum data licentia facere seu statuere de novo debeatis, unde alia nostra regalia deteriorentur vel minuantur, et tinellam, de qua ob frequentiam et strepitum vendentium et ementium non modica injuria eidem S. matri Ecclesiæ sæpius inferebatur, ex eodem paradiso amovemus. Donamus quoque, et concedimus tibi, ac successoribus tuis in perpetuum Plateaticum quatuor apothecarum, quæ sunt in domo Joannis de civitate, et redditus considentium ac vendentium olera, et poma in ipso paradiso, sicut ad nostrum sacrum Beneventanum palatium pertinet. Decernimus ergo, et præsentis auctoritate sancimus, ut nulli omnino ecclesiasticæ vel seculari personæ hanc nostræ largitionis seu concessionis institutionem infringere aut inmutare liceat, sed omnia sicut præfixum est, illibata ac firma permanent. Hæc igitur statuta servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; non servantibus autem sit anathema, et ignis præparetur æternus.

Ego Anacletus Cath. Eccl. episc.

Ego Joannes episc. Portuen.

Ego Petrus presb. card. tit. S. Marcelli.

Ego Crescentius presbyter cardinalis tit. SS. Apostolorum.

Ego Amatus presb. card. tit. S. Eusebii

Ego Mattheus presb. card. tit. Equitii.

Ego Romanus S. Adriani card. diac.

Datum Beneventi per manum Matthei S. R. E. presb. cardinalis et cancellarii, xii Kal. Novemb. indictione xv, anno Dominicæ Incarnationis 1136, pontificatus autem Domini nostri Anacleti II PP. septimo.

L.

Privilegium pro monasterio S. Sophiæ Beneventan.

(Anno 1130-1137, Mart. 10.)

[Anecdota Ughelliana, 499.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Domini, charissimo in Christo filio abbati monasterii Sancte Sophiæ, salutem necnon apostolicam benedictionem.

Officii nostri nos hortatur auctoritas ad commiserationem Ecclesiarum ut ad eorum augmentum religiosorum virorum preces aduniamur, et quieti eorum, quantum auxiliante Domino possumus, pro-

videra. Proinde nos, dilecte in Domino fili Franco abbas venerab. monasterii Sanctæ Sophiæ virginis, tuas et congregationis commissæ ejusdem sacri monasterii preces fratrum de filiorum nostrorum consilio libenter admittimus, et vos pro quibus in Domini gratia possumus, sustentare curamus. Quamobrem apothecarum illarum et tabularum quæ juxta eas constituuntur in platea publica ad locum ubi tabulæ pictæ vocantur, octoginta scilicet denarios, quos Beneventanæ curiæ singulis annis persolvere debeatis, vobis atque Ecclesiæ vestræ ad luminaria accendenda remittimus atque damus, et apothecas easdem ab omni datione liberas vobis volumus integras ac inviolatas manere, ita ut nec nostris nec successorum nostrorum temporibus de iis quidquam curiæ persolvatis, aut gravamen ullum ab eadem sustineatis.

Ego Anacletus Catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Mathæus presbyter ac card.

Ego Adefisus cardinalis S. Agathæ.

Datum Beneventi vi Id. Marti.

LI.

Ex confiscatis Potifridi, perfidi comitis, bonis oppugnata molendina duo monasterio S. Sophiæ Beneventano restituit, acceptis Romanatis quadringentis, quos comes monasteriis crediderat.

(Anno 1135-1137, Mart. 21.)

[Anecdote Ughelliana, §02.]

ANACLETUS episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo filio FRANCONI abbati monasterii S. Sophiæ, quod intra Beneventanam urbem situm est, ejusque successoribus regulariter promovendis in perpetuum.

Si perseveranti culpæ debetur jure vindicta, ita fidelibus qui puro corde deservunt, omni modo est adhibenda cautela. Constat siquidem Godefridum, quondam Rodfridi comitis Pizzica dæmonis filium, per hujus nostræ Beneventanæ civitatis proditorem adversus matrem suam sanctam Romanam Ecclesiam et personam nostram, cujus fidelitatem juraverat, et ligeum hominem fecerat, adeo nequiter et pessime deliquisse, quod judicio nostro filique magnifici regis Romanorum quoque judicium nostrorum Jandolphi, Daufferii et Benedicti, aliorumque nostrorum fidelium plurimorum, ac totius curiæ sententia de persona sua et omnibus rebus tam mobilibus quam immobilibus apostolicæ sedi deciderit, et omnis actio, omnisque ratio, quæ ei in aliquo competebat, legitima ad nos transactione devenerit: qui videlicet Godefridus quadringentos romanatos monasterio Sanctæ virginis Sophiæ accommodaverit, unde duo moleudina ipsius monasterii quæ sunt ad pontem qui nominatur Leprosus, et unam insulam quæ est secus pontem majorem, et hortum foris prope portam Auream cum chartis ac munimentis earumdem hæreditatem in pignore detinebat, quæ utique moleudina, insula et hortus una cum omnibus aliis pertinentiis prædicti Godefridi tam mobilibus quam immobilibus, propter per-

juriam et proditorem quam commiserat, juste et legitime ad manus nostras venerunt. Nos itaque hæreditatem monasterii nequaquam alienari volentes, charissimos filios nostros Franconem abbatem et Azzonem præpositum et Jo. decanum ceteroque ejusdem cœnobii fratres per personam nostram aliosque fideles, nostros benigne convenimus, quatenus quadringentos romanatos, quos eis Potiferia accommodaverat, nobis persolverent, et pignus suum, prædicta videlicet moleudina, insulam et hortum, ad opus monasterii colligerent; quod cum illis grave ac difficile admodum videretur, et perficere studiosius omnibusque modis subterfugerent, in plena adversus eos curia clamavimus atque clamari præcepimus, et secundum terræ consuetudinem fecimus pignorari; ipsi tandem nequaquam rationi atque justitiæ contraire valentes, tam in nostra quam et in judicium se obtulerunt præsentia, quod ratio jubet exsecutari: audita itaque petitione nostra, qua nos quadringentos romanatos ab eis qui vice Gofridi, sicut prælibatum est, una cum omnibus rebus et actionibus suis nobis deciderunt, legitime repetebamus et ipsi inficiari minime possent, concordantibus et consentientibus fere omnibus majoribus ac nobilioribus civitatis judicaverunt, iudices, quod abbas et fratres moleudina monasteriorum, insulam et hortum quæ erant in pignore, recolligerent, et quadringentos romanatos absque aliqua notabili ambiguitate persolverent; quod utique judicium et monasterium a nobis effectui mancipatum est; nam illi jam dictam nobis pecuniam persolverunt, et nos eis moleudina, insulam et hortum, quæ obpignorata tenebantur, ex integro restitimus, nullam in eis nobis aut etiam successoribus nostris seu alicui personæ querimoniam reservantes. Decernimus itaque ut nec Godefrido, nec illius hæredibus, vel alicui personæ ab eis submissæ vel aliquo modo substitutz, neque per ipsarum chartarum exhibitionem, neque per repræsentandos testes, neque alio quocunque modo pecuniam ipsam vel pignus ob eam datum rapere, vel aliquam inde monasterio litem vel infestationem inferre liceat. Sin vero quispiam contra hæc securitatis decretum a nobis emissum quidquam facere attentaverit, centum libras denariorum Papiensium bonæ monetæ componat, medietatem vero sacro palatio nostro, et medietatem ipsi monasterio; et hoc nostrum tutionis decretum firmum semper illibatum que permaneat. Ad hæc vero apostolica auctoritate interdiximus, et perpetua sanctione firmamus, ut nullus omnino abbas, præpositus, sive decanus, vel aliqua ecclesiastica sæcularive persona hæc quæ reddimus moleudina, vel illa quæ idem monasterium habere in Ponticello seu apud aquam longam in pletum ponere vel oppignorare præsumat, et nullus princeps, nullus rector, nullus comes, seu vicecomes, civis seu etiam oppidanus seu rusticus, prædicta omnia moleudina vel quæ intra ea sunt, aliquo modo auferre aut pignorare audeat, nisi nos et successores nostri

proprio ore iusserimus. Quicumque igitur præsen-
tis mandati violator exstiterit, sit anathema, et ignis
illi præparatur in æternum. Conservantibus autem
sit pax et quies Domini nostri Jesu Christi, quate-
nus et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud
districtum iudicem præmia æternæ pacis inveniant.
Amen.

Ego Anacletus Catholicæ Ecclesiæ episcopus.

Ego Crescentius presbyter et cardinalis.

Ego Benedictus, presbyter et cardinalis.

Ego Amandus cardinalis necnon et presbyter san-
ctæ ecclesiæ Sabinae.

A Ego Silvius presbyter et cardinalis.

Ego Hormannus cardinalis.

Ego Rochus SS. Ariani et Marii cardinalis atque
diaconus.

Ego Pandulphus diaconus cardinalis SS. Marty-
rum Cosmæ et Damiani.

Ego Joannes iudex Dauserius.

Ego Quirinus Benedictus iudex.

Datum Beneventi, per manum Matthæi cardinalis
ac presbyteri et cancellarii, xii Kal. April., ponti-
catus Domini nostri Anacleti secundi pape an....

ANNO DOMINI MCXLIH

BENEDICTI

ROMÆ ECCLESIAE S. PETRI CANONICI

LIBER

DE ECCLESIASTICO ORDINE TOTIUS ANNI

ET PRÆCIPUE

APOSTOLICÆ DIGNITATIS ET TOTIUS CURIAE,

Ad Guidonem de Castello, tunc cardinalem S. Marci, qui postmodum factus est Cælestinus II.

(Dom Mabillon, *Museum Italicum*, tom. II, p. 118. Lutetia Paris. 1724, 4°.)

1. Perspicue scientiæ et profundæ sapientiæ magi-
stro GUIDONI (1) DE CASTELLO, divino nutu sanctæ
Romanæ Ecclesiæ presbytero cardinali tit. Sancti
Marci, BENEDICTUS, Beati Petri apostoli indignus
canonicus et Romanæ Ecclesiæ cantor, intimæ dile-
ctionis affectum, et inter sanctorum antistitem
agnina coronam inaccessibilem.

Divinæ pietatis misericordiæ, Pater reverende,
pro meæ tenuis scientiæ viribus immensa gratias
ago, quoniam vestræ salutis curam et ecclesiastici
ordinis sollicitudinem vos habere concerno. Unde
magnam Dei misericordiam et multiplicium suarum
miserationum copiosam bonitatem humiliter im-
ploro, quatenus, in hoc tam bono proposito, usque-
dam ipse veniet ad movendum de loco suo candela-
brum, vos corroborando stabiliat. Cæterum super
petitionem ecclesiastici ordinis totius anni, et præ-
cipue apostolicæ dignitatis et totius curiæ, de qua
placuit vestræ illustri sapientiæ et egregiæ pru-

B dentia a me famulo vestro opusculum expetere,
qualiter Deo favente dominus apostolicus cum
curia sua, et tota Romana Ecclesia in præcipuis
solemnitatibus et quotidianis officiis valeat se re-
gere, prout melius mihi Deus concesserit, licet
sit ardua, et officio professionis non indelita,
elucidare aggrediar. Sed mirandum valde est cur
a me idiota, et quasi nullius scientiæ, queritis
aperire, quæ in apotheca cordis non habeo enu-
cleare quæ investigare non valeo; propitiare quæ
sitibundus pincerna haurire a vobis gestio. Quis
enim noscere potest quid agat flos campi et lilium
convallium, dum montes transgreditur et colles
transilit, nisi quem torrente voluptatis suæ pota-
vit et domus suæ ubertate inebriavit? Verumta-
men, ut duxi, vestra dilectione et assidua pul-
satione commotus, quod de dignitate Romani pon-
tificis, et presbyterorum cardinalium, et diacono-
rum, cæterorumque ordinum curiæ, nec non de

(1) Proinde scriptus fuit hic liber ante annum 1143, quo Guido iste ad pontificatum assumptus est, dictus Cælestinus II.